

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deákter 1.
Telefon: 132. — Hirdetések díjazásában szerint.

Erdős Sándor

Kemény László

Megjelenik hetenként kétfelét, [o]
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Négyre 36 korona, hétévesre 72 korona. A 25. számig.
Egyenlő száma ára 12 fillér.

Magyar népfeltek.

(Dr. L.) A magyar nép erősnek, kitartónak bizonyult a háborúban. Királyhűség, becsületesség, kötelességtudás, az ösők harckészségével feltámasztják. Itthon már a háború előtt fegyvertelenség, szét-húzás, önzés kapott lábra. Földrajzilag és történelmi fejlődésében oly egységes orszá-gunkon, amely ezer éven át kelet és nyugat küzdelmeinek központja volt ma a bot-lás, a mérgezés veszedelmes tünetei mutatkoznak. A nagy keleti és nyugati birodal-mak fajilag lehetőleg egységes tömegekből konszolidálódtak, kultúrájuk életképességük a faj legkisebb táplálkozik: Magyarország be-helyezkedésének első időjélt kezdve jog-Állam volt. A magyarság őslétkének idegen talajba, idegen környezetbe plantálódott faji egyéniségét, frissességét, eredetiségét feladta, belső és külső ható erőit, nyu-gati népek érett kultúrájának áramlataiba kap-csoltta.

A történelmi korokéiban együtt élt a magyar faj a nyugatról beözönlött tele-posekkel és az itt talált, meghódított álla-mokkal. A kiegyenlítődésnek, felszívódásnak nem a faj sajátosságait nyitottak utat, ha-nem a kulturális kapcsolatot, melynek mi-kénti érvényesülését a hódító, uralkodó ma-gyarság szerzett joga határozta meg.

A történelmi magyar lélek ezen az ala-pón fejlődött naggyá, életképessé. A jogi keretek melyeket egyénisége bevonásával frank mintára kovacsolt, a XI. század mely-séges keresztény lélekleten forduló élet hullá-nzásához voltak szabva. Így érthetjük meg azt, hogy a magyar nemzet történel-mi fejlődésének, történelmi, egységes kiké-pződésének alapját kezdettől fogva, s szül-készszerűen minden időkből az egységes keresztény világnézet alkotta. A német-frank birodalom ősi faji életéből sokat meg-menhettett, a kereszténység keletet volt a büszke germán homlokán, a magyar ne-n-

zetnek a kereszténység létalapja lett, a legellentétebb elemeket a kereszténység foglalta bele a szent korona szeritelkés abroncsaiba.

Az új keresztény állam k p u i n g y a k r a n megköpnaptak az első évtizedekben a pány magyarság buzogányosapásai, míg a biztos alapokra épített berendezkedése elveit átadtották a lelkek is, s kialakított az élet-képes magyar népfeltek.

A kereszténység a keresztény vilá-gnétet a nemzetek életében nem jelenthet veszteséget. Nincs eszméje, mely alkalmaz-sabb volna arra, hogy széttagozó érdeket egy célra irányítson. A népek családjainak békés egymás mellett élését sürgeti, egy nemzet keretén belül az egyesek köleső-nös viszonylatait egymáshoz, s a közös érdekekhez a legemberibb módon szabá-lyozza. A törvények mértékét változtalan, örök elveket és nem a becsles szerint vál-lozó kényszerűséget állítja. Az erőszak ny-lvábe az osztó igazságot állítja; hangku-lyozza a társadalmi berendezkedés vezető elemeit megillető tiszteletet, viszont az ön-ben hatalommal és tekintéllyel bíró elsőb-jeket alattalóik iránti kötelemekre figye-lmezeti. A keresztény világnézet, főereje az egyéni felelősségérzet nevelésében rej-lik, mely a leghatalmasabb, épügy, mint a legszegényebbet egy felsőbb hatalomtól való függésnek elismerésére készíti. Ezzel tudja a hatalommal, tekintéllyel való vissza-éles borzalmas következményeit korlátozni, viszont ezzel képesíti a kényszerűségetől csiódott embert arra, hogy egyéni érdekeit aldoztatni hozza nagyobb, közös célok el-érésére.

Ilyen nehéz időkből, amilyenek most nem először zúdultak reánk, a megcsufolt passzívna hirteltet erkölcsi erők újra sze-rípköz jutnak. A tőrelem de nagyon kell, mikor a testünk-lelkünk, már anyai ideje van kikapra feszítve; az alázatosság mily életkérdés most, mikor az anyagi kultúra,

büszke civilizáció romjain sírányokunk. Az önmegtartóadás, a mértékletesség, a szellemi élet-tulengésének lékezése egy-e-nyek, minden érdek, nemzeti feladat.

Sok a háborús baj, de a nyomasztó nagy-éj inség, nem azért, mert az áldott föld nem adhat elegendő élelmet, hanem mert nagy a korpaéj, a lakosság teltség. A törvény szeme bármilyen messze is lát, eléggé mélyre nem tekinthet; a törvény garja bármilyen messze is ér, elég mélyre még sem markolhat. Kevés a közéletben az ir-galmas szeretet, mert kevés az egyes em-berekben a keresztény érzület. Sőt bizni sem tudunk már a kereszténységben, hiszen megmérgezték a mi hitünket, megintátták a mi bizakodásunkat, melyet egy nemesebb, tisztább élethez fűztünk.

Sok panasz hallunk meg sok kritikát, de kevés jóakarót, még kevesebbet kitartót, tetterőt látunk. Jóléthez voltunk szokva-mos, ha keveset kell nélkülözni, már szenvedünk, panaszkodunk; ott keressünk bűnbakot, ott keressünk orvoslást, ahol nem találhatunk.

Valljuk meg szegyenkezve de férfisan, hogy meggyöngült a történelmi magyar lé-lek, mely főként a keresztény magyar lélek-ből táplálkozott, amíg azt még nem mér-geszték.

Valahányszor most a háború folyamán a magyarságról szó esik, a szemekbe toluó könnyeken szivárványként látom megrez-dülni sz. István szeményi fényes alakját. A nagy királynak kültetésűen a lelkek-hoz: Sok keserű szemrehányás, de még több búsítást hangzik felénk a há-borból. Az ő áldozatos, szeretettel, önfeláldo-zással, nagy keresztényi türelemmel teljes lelkét kellene rágegni minden magyar em-bert lelkére: Hogy fényes tőmbe hócsak glóriás hősök vérevel megszíntelt multunk, hanem jelenünk is. A jobb jövőnek is ez volt a alapja. Farsztóán sokáig tart már a megpróbáltatás.

A magyar katona dacos szittyá hősiességét nem féltem. Kilobban az belőle, ha kiál a porondra. De a magyar nép lelket nagy vezedelmek környékezik. Valahogy nem tisztít ez a vihar.

Mintha a magasban viharzana csak, s lenn a föld színén, meg a lelkek mélyén fojtó mérges gázok terjengenek. Innen a lepedés, a lehetetlenség kínzó alétsága.

István király alakja, az ő eszményi nagy gondolata a magyarságról, közeléltünk örvényre, egyéni gyarlóságainkra vetődök. A mi hős katonáinknak véres, erős példája öbresszen öntudatra bennünket. Hogy visszazetérjünk a történelmi magyar lélekhez, melynek pusztulásával történelmi hivatásunk lélekharangjai kondulnak meg.

Több lelket: erős, türelmes, áldozatos, keresztény világnézetlen edzett lelket vigyunk a küzdelembe. Itthon is, nemcsak a harctéren!

HIREK

Tanóvnyitás a nagykanizsai főgimnáziumban.

A nagykanizsai főgimnáziumban a tanulók félévete szept. 11., 12. és 13. napjain történt. A IV. osztályba vándiok csak 13-án vették fel. A beiratás alkalmával 13 k 50 fillér fizendő.

Az igazgatóság.

Az áldozat énekél.

Uram én elhozom magam azokért,
A kik szeretni sohase tudtak,
A kik hajnalos ifju éveikkel,
Somoru éjfelbe alkonyultak.

És Uram én ill vagyok azokért is,
Kik akartak, de sohase mertek,
A kik az élet himnuszát dalolták,
De már utad elején estek.

És én azokért is örömmel jöttem,
Kik csak másokat álkoztak, verték
S kik bölcs álokokkal, hegyes orcvál,
Másokat Káinkéni lelepertek.

Uram sohase büntesd! mért verned
[őket!]

Örömet adj nekik, vig kacagást!

Hályogos szemüket s szívüket nyisd meg!
Adj nekik hajnall, virágvirulást.

CSÁNYI LÁSZLÓ.

A román háboru.

Már csaknem két éve vártunk rá. Számoltuk a napot, az órát, hogy a számító alattomoság, mikor támad orvul reánk. Most aszutan alkalmasnak látták a pillanatot. Némi orosz siker, sok millió rubel azonban teljesen elvakította őket s hadat izentek nekünk. Azt hiték olso dicsőség árán jutnak országunk egy vagy más részéhez. Hétfő óta már dörognek az ágyuk a román határon is. A világháboru zúzavara erősebb, intenzívebb lett. Egy régi gyulolködés fakadt most hangra, hogy így próbáljon jogiálan haragjának érvényt szerezni De mi majd helyt állunk. S az entente esalóva fogja látni, hogy a román sem dönti el a esatasorát, az 3 javára. Az eskölési erő nálunk, a mi lelkünket élteti, az igazság nem veszhet el.

Viszik a harangokat.

„Bucsuok jönnek!” — hangzott végig a kicsi falu meleg, poros utcáján, az unalmas délelőtti esendben. — „Igaz az... bucsusok jönnek”, hiszen magasan reggő, aszonyi hangok sajátosan hajladozó énekes dallama jelezte, hogy népszer közeledik. Oda is ért, mi előbbik is, de ekkor már sikongó, saivét szorító fájdalom jajszava is megcsendült: „Viszik a harangokat!” Viszik oldalatlan, póre, széles kocsin, az áru szállítás jól ismert nyikorgó alkalmaságán. Valamennyi apró harang. Kicsiny, piros tetős, díszes lombjai közöl emelkedő karsu toronyból. Fés, ligetes völgyek mélyöz, esendes zaja, falvaiból. Virágkosztus mindegyik, megfeszítve könnyes szemek harmatával. Fatalek a kocsin mellett. Éltesebbek kocsin mögött kísérik, óriák, Mária-dalok buzgó éneklésével. Felettük pedig az én lelki szemem látásában az otthonmaradtak busongó, szelid emlékezőse fehér galamb képében szárnyal. Vagy talán a megfosztott, elárvult torony sírva turbékoló galambokól... És kísérik a harangokat énekelve, meg sírva. Akiknek ére kobla nima, a szíve nem ver s a népek mégis harangozót hallanak. Hallják a hajnali köszöntöt, a déli pihentetőt s az esteli Ave Máriát... Hallják a mérsere indítást, a vescevényi hívást... A sanctus — a benedictus — s agnus deit — hallják beleözlést az életbe, a halálba. — Hallják a lélekélesztés halálharangját, hallják a gyászra hívó esendítést. S ez a lelkhöz, emlékeztetőhöz, egész életükhöz nőtt csengés, bugta, a megszokott, szeretett édes sene elhagyja a toronyt, a falut, a népet. — Nemcsak itt, másutt is. Alig marad egy, nagyobb helyen is kevés, mert: hi a haza, itt az idő, most vagy soha! — Meghatva, könnyezve láttuk az alsó- és felsőlphokhi, hévíszentandrásí, egeregy harangokat — faloról-falura gyöjtve — tovaszállítani. Láttuk a keztbelyiek fájó szívű, könnyes szemű tömegét a gyönyört templom téren. S mikor az egyik lezetett

harang sugra és zúzóva esett a keramit kockára, feloszlott a fojtott zokogás s megerezt a keserves, bánatos sírás. Mintha a sírekben is ideg szakadozott volna. Így volt ez másutt is — és mégis belenyugszunk, hiszen így kell legyen, hogy a faluk, városok ére szava és szíve felkeresse a faluk, városok véröz, idegfeszítve haroló fiai s velük együtt törjön, zuduljon az ellenre s velük együtt szerezz meg édes hazánk békességét.

Adakozzunk a vak katonák részére.

Pártoljuk a Vörös-Kereszt Egyesületet!

A 743 sebbel élő székely.

Egy pápai ismerősrünk részéről értesültünk Ferenczy László 82. magyar gy. e. katona esadálatos esztéről, aki dacára (743) hétszázegyvenhárom sebbnek, életben maradt. — Ferenczy a székelyudvarhelyi r. k. főgimn. V. osztályából sorozást be. Folyó év január havában önként kérekedett az olasz frontra, ahol állandóan a tűzvonalban harcolt. Május 30-án a kis diák-káplár szakszavával örségbe ment. Az előre haladó kis csapatot az ellenség ágyútüze alá vette. A gránát jégeső módjára hullott alá. Az egyik éppen a mi diák-káplárunk csapatának közelében esett le, szerencsére maga a gránát közvetlenül nem értette egyikükre sem, de rettenetes csapásával annyi siklást röpiett szét, hogy az ottlevők mindegyian esbeoltak és ájultak estek a földre. A diák-káplár teljesen elöntötte a vér. Mikor esemléjét visszanyerte, nagy nehézség felkúszott a legközelebbi fedezékbe, ahol sebeit kimosatás és beköltöztek. Mivel szakadatlanul hullott a gránát, bajtársai nem vihettek hordágyon a segítő helyre, hanem könnyelen volt tapogatózva arra fölé mászni, miközben az óriási vérvesszőző követkészenben az 5. kilométer után összerogyott. Itt felvették a szanitések és beszállították a Híllspatrazra. Mikor úra magához tért, szeimeivel semmit sem látott. Balszemét végkép kiperesztelte a szilánk. jobb szem is teljesen bedagadt. A főorvos megvizsgálta, 700 kisebb és 43 nagyobb sebet állapított meg rajta s lemondott az életben tartásáról. A kis önkéntes megerezte s nem akart meghalni. Életben maradt. Majd Lajbachban megoperálták, később Budapesten Gross Emil dr. egyetemi tanár gondos kezelése alatt jobbszemének látóképességét visszanyerte. Balszemét árgreggel pólták. Így küldték haza Székelyudvarhelyre a hős katonát, akit mindjárt kapléttaspirantfá léptették elő s aki most 743 sebbel — mint a háborus sebesülések rekordhőse szerepel.

A belügyminiszter és a vidéki kölcsonel.

Az utóbbi időben több vidéki kölcsonel állította, hogy a költségvetéseikben nem tudnak több, tulajnyomon a háború által okozott károsaságra függőközont vesznek fel. Nagybankjaink az óriási tökélméletek folytán esiveesen ajánlották fel a városok részére a szükséges kölcsonel és sok helyen létre jött

a teljes megállapodás. Most aztán a belügyminiszter köriratban kéri a városokat, hogy a háborús viszonyokból eredő kiadásokat ez idő szerint függőkötés nélkül rendezni nem lehet.

Földművelő diákok.

A földművelésügyi és kultuszminiszter nagyarányú akciót indított a földnek megmunkálása érdekében. Miatán az ország földművelő lakosainak legnagyobb része katoná, s az itthonmaradt asszonyok csak kis mértékben tudták e nagy hozzájárítást igénylő mezei munkálatokat elvégezni, nagy kiterjedésű számtalan maradt megműveletlenül, ami az országra igen nagy kárt jelent. Ezt óhajtja elkerülni a földművelésügyi miniszter, aki a néptanítókhoz és az iskolákhoz felhívást intézett, amelyben arra szólítja fel a tanítókat, hogy iskolás fiukból alkítsanak földművelő csoportokat, amelyeket teljesen kiképezve, kiütően fel lehet használni a mezei munkák elvégzésére.

Jönnek Erdélyből.

Mint egy új néprándorlás, úgy indult meg Erdély elcsengő szorongatott népe az ország belseje, különösen a Dunántúl felé, hogy biztonságba jutva nyugodtan hajtsa le a pihenőre fejét.

Oh mennyi szívzavagató jelenet! Mennyi fájdalom, mennyi keserűség lakozik ama felszakított lelkekben, kik mindenüket odahagyva, ugyiszlva a rajuk lejtő rongyokkal menekültek közénk.

Fogadjuk őket szeretettel, szívünk egész melegevel, enyhítsuk fájdalmukat, keserűnket, nyújtsuk segítő jobbunkat a mi véreinknek, kik he tán rövid időre is földön futó hazitlanok lettek.

Hozza meg kiki áldozatát tőle telhetően, gondoljon arra, vajha a kegyetlen sors minket kényszerítene báróvá, ahol mások könyöröltes szivér lennének utalva!

Betiltott négyülős.

A vasárnap délutána tervezett négyülöst, melyt a helybeli szocialdemokrata párt óhajtott városunkban tartani a rendőrkapitányság betiltotta.

Iskolai értesítés

A nagykanizsai állami elemi iskola I. és II. igazgatói körzetenél a tanulók beírása az 1916/17. iskolai évré a városi házi I. emeletén, a rendőrkapitánysági hivatalnál szemben levő helyiségekben szeptember 4-től 12-éig, naponként 9-től 11-ig, d. u. 3-tól 5-ig lesz. Ünnepen csak délelőtt. Azok a tanulók, kik az I. osztályba most iratkoznak először, anyakönyvi bizonyítvánnyal kötelesek igazolni, hogy 6 évesek. — Beirataskor minden tanuló 1 koronát fizet. Az előadások szeptember 16-án reggel 8 óra-
kor kezdődnek istentisztelettel

Vöröskeresztes kitérítés nagykanizsai tisztaknek.

Legfeljebb helyen a 20-ik hónapgyalogezred alábbi tisztjeit tünteték ki a Vöröskereszt hadiékei-ményi II-ik osztályú díszjelvényével: Jókuthi és zamosfalvai Jókuthy Béla őrnagyot, a 20-ik népfelkeltőjárás nagydíjmentő parancsnokát, Maróthy Géza őrnagyot, a volt zászlóalj parancsnokot, dr. Pillitz Samu ezredost, dr. Schwartz Károly népf. fő-

vost, Gabeovits Kornél századost, dr. bogáti Hajdu Gyula népf. hadnagyot, továbbá Gyrfás László dr.-t, a lábbadozó osztag tragikus véget ért főosztás.

A busz és rozsa kiőrlelé arányának megváltozása.

A hivatalos lap a kormány rendeletét közli, a mely a busz és a rozsa eddigi kiőrlelé arányát megváltoztatja és kimondja, hogy a két százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó hetvenhatkilogrammos súlymennyiségű busz nyolcvanöt százaléka kell kitörni és ebből a következő háromféle lisztet szabad előállítani: 1. Finom, azaz régi típusú, nulla lisztet a megörleendő busz öszalyának legfeljebb tizenöt százaléka erejéig; 2. Főlisztet az öszaly busz százaléka erejéig és 3. kenyérlisztet az öszaly 80 százaléka erejéig. Rosszabb 85 százalékot kell ezután kiőrölni. A megállapított árak nem változnak.

Hamis hír a sóhányról.

Az utóbbi időkben szarnyarakapott ama hír, hogy sóhány lesz, mint értesültek valóján. Van só, a sóhányak rendezen dolgoznak. A só ára sen lesz 1 korona, csupán egy-két fillérrel emelkedik az ára. Ami baj jelenleg van, annak vagy a szállítási akadály az oka, vagy pedig, hogy egyes nagyvárosok visszatartják az árut.

A katonák számlacsizmája.

A hadvezetőség már előre gondoskodik, hogy egy újabb téli háború borzalmait megnyihitse. Az egyes állomásparancsnokok tehát felhívták a nagyobb földművelő városok lakosságát, hogy a katonák részére számlacsizmát készítsenek. Anyagot, helyet a katonaság ad s a készítés, módjára is kioktatja a jelentkezőket.

Újabb kivittl túlnak.

A miniszterium rendeletet adott ki, amelyben az osztrák kormánytól egyelőre több cikk kivitelének és átvitelének tilalmát megszünt. Ezsírnat a következő cikkek kivitelét és átvitelét tiltották meg: friss szilva, nyul- és házinyulbőr, szivarka, papiros, juh-, bárány-, kecske-, gödlye-, nyul- és házinyulbőr, ék megmunkálva, de szancsának meg, teljesen ki nem készíte, vagy ilyen prémekből való kész szencsáru, azokivül csizmapatko-, továbbá mindenemű vasárú gép és gépezet, szax kifonál nagyobb darabesulyban, malomberendezési tárgyak és malomipari egyéb műszaki cikkek, szövő- és kotgépék és szelőrösségmérők. A rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Leánygimnáziumok a Dunántúlon.

A most megnyitandó tanévben két leánygimnázium nyílik meg a Dunántúlon. Egyik Pécsset az ottani felsőbb leányiskola kibővítésével az V. osztály, a másik a községi evang. felsőbb leányiskola a pécsihez hasonló szervezettel.

A bab, borsó- és lencse zár alá vétele

A kormány az 1916. évi bab, borsó- és lencse fermiszt zár alá vette. A termelő a saját szükségletét meghaladó, — készleteket csak a Hadi Termény r. t. bizonyánosságának, vagy az erre különre-
ximális áron vászrolja meg.

Egy gyermek halála.
Ez időből kapjuk a hírt, hogy Korca város népfelkeltő néhány napra hazajött a fronton vasvillával négyéves kis fiát agyonszarta. Az apa az alomszalmát hányt ki vasvillával, amikor kis fia csereváltendit közelébe ment. Így történt a végeses eset. Az apa vizsgálatlanul ment vissza a frontra.

Szeretetadományokat kér a Hadsegélyző Hivatal átvételi különítménye Budapest, IV. Váci ut. 38.

Polgári közös könyha.
Az élelmiszerek hiánya és drágasága, Miskolc, Szegec, Nagyvárád és a többi városok után Pósmányban is megteremtette a polgári közös könyha létesíté-
jét. Az előkészítő bizottság most felhívást fordult a város családijához és háziarsághoz, kik a leendő hadi polgári közös könyhát igénybe óhajtják venni, hogy ebbeli szándékukat minden további késztetés nélkül jelentésükkel a városi, volt könyháról készült előzetes bejelentés alapján lehet közölni. Az ételk ára az átvétel alkalmával lesz kibírva. Az ételke háza két viettel. A wien hadiönnyében eddigiek szerinti itélve, az árak körülbelül a következők lesznek:
egy adag lócs (3 dec) 10,-
egy adag fozékl (5 dec) 90,-
egy adag tészta (20-30 dk) 30-35,-
Vajjon eljutunk-e oda, hogy egyszer a kanizsai szegény nép is megédekelhesen 30 fillérről?

Kiskanizsa a menekültekért.

Hatalmas kocsisor indult tegnap délután, hogy a szerencsétlen erdélyi menekültek újabb táborát beszállítsa városunkba. A puritán, igaz nemes szeretet megnyilvánult meg a kiskanizsai nép lelkében, amikor ruhával, élelemmel, minden lehetőséggel jászveivel ellátta földön futó magyar vérértket.

Nemes megnyilvánulásuk példával foglálhat mindnyajunknak.

Nem mulaszthatjuk el itt, hogy a menekültek elhelyezése, elszállásolása és fogadása körül ne adozzunk Fűredi Ámos agilis élelmezési vezetőnek, Horváth Károly honvéd őrmesternek s Kisfaludy Mártonnak, kik fáradságot nem ismerő buzgalmat fejtettek ki a szerencsétlenek ke-
serűségének enyhítésében s akiknek csatlon monduék a menekültek nevében is hála köszönetet.

Hotel Goldenes Lamm Szálloda Bécsben az udvari Opera, a Ring s a Kärntnerstrasse közelében nagyon előnyös fekvésű s feltűnően szép restauráció.

BERLIN színházban

mindig a legújabb, legszebb és legérdekesebb műsorral talál a közönség. Mindenik előadása a kinematográfia legelsőrendű és legújabb alkotásából van összeállítva. Szébb és érdekesebb a tanulságosabb műsort a fővárosi színházban sem lehet látni s a helyi árak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megtekintheti. A BERLIN színház teljes igazgatója mindig a legújabb és legvalószínűbb moziműsort mutatja be. Nem sajnál sem fáradságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebb és élvezetesebb tegye. — A BERLIN mozgószínház látogatását mindenkinél a legelőlegebben ajánljuk. A zenét Löwinger Amália zongoraművész nő szolgálata.

Irodalom

A pápaválasztás története és eseményei. Írta: Lukács József, főgimn. tanár. A yaskos munka a pápaválasztás történelmi fejlődésével foglalkozik, anig az jelen álláshoz ért. Mindenkinél érdekes és tanulságos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúreliber tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható a Wajdits József könyvkereskedésben, Nagykanizsa.

Új idők. A világháború legjobb krónikása, iradalmi és képien az Új Idők. A mi érdekes esemény a nagy világháború történelmi és mind a mai napig a legújabb képében. Érdekes és tanulságos olvasmány az előkelő ízlés jellemző Horog és Várad kiadása. Új idők, melynek minden száma aktuális közérdeklődésre, elbeszélésekben és tanulmányokban is gazdag irodalommal szolgál. A kiadás ára negyvenhárom korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy ut. 16. sz.

As. Előki. A világháború és a hátrébbi történelmi (szekszárdi Andor József) gazdag tartalom, érdekes és tanulságos képi és képi. A kitűnő lapot megismerhetjük olvasásuk figyelme. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15/c.

ROVÁS
Vezércikk
Világháború
 a legjobb tájékoztató fejezetekkel és képpel
Napihírek
Közigazdasági rovat
 naponkénti szenzációi az
AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkezdveltségű mellékletet ad az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonyok”, a másik a: „A Gyermekeknek”.

Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színházról, művészetről, irodalomról bőven és megbízhatóan óhajt egy kitérőben megismerkedni a világ közönségével, az az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16
Negyedévre	8
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím: **AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA**, Budapest, VII. Rákóczi ut. 54. szám.

— A Pesti Hírlap kiadóhivatala: lapunk utján közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháború okozta papírhiány dacára továbbra is a legújabb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg az állandó előfizetői körére nyitva ingyen naplót: ajánlatunkra meg. Ez elismerés méltó adozatosság mellett még egyéb kedvezményben is részesíti előfizetőit, akik a Divatszalon, Érdekes Újságot, Képes Újságot és az Érdekes Lapot is részesítik. — gyönyörű kivitelű képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Melléklet ajánlatunk azert Magyarországi legterjedtebb lapját, a Pesti Hírlap, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hírlap előfizetési ára: július hóra 2 K 80 f., október hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hírlap és az Érdekes Újság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hírlap és a Képes Újság negyedévre 10 K 50 f. A nagy lap együtt 18 K 10 f. A Pesti Hírlap és az Érdekes Újság Háború Album című pompás háború képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. félévre (hat sorozat) 28 K. —

— A Pesti Hírlap kiadóhivatala, hogy az előfizi tési díjat külföldi kell, Budapest, V., Vilmos csásár ut 78. sz. alatt van

— AZ EST. A magyar újságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindentől ott vannak, ahol helyes és pontos híradásokat szerkeszteniük be lapjuk, a magyar közönség és a külföldi részére. AZ EST éppen így kitűnő híradásokat tudósít szervezetesen minden irányú híradásra, sőt meg a kisebb helységeket is bevonta híradásába. A 1918-19-as évszázadot az új történelmi korszak rajta van. AZ EST minden egyes példányán, aminek legbiztosabb értéke az olvasó közönségnek AZ EST-vel szemben megnyitva, az állandóan fokozódó bizalma és szeretete, az új lapunkat jobban magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik leghatásosabb orgánusa, amely a külföldi sajtó is foglalkozott a: amelyről az egész névvel, sőt meg tudják, hogy hírszolgálat a legmegbízható és a leterjedése is Európa legtöbb lapja közé emelt.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu lelaplapokban és névjegyekben
 Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan kiszállítanak.

Tanintézetek részére szükséges cikkeket dús raktára
 Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok nagy raktára.

Nyomatott a lapulajdonos Ifj. Wajdits József könyvavomdában Nagykanizsán

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deákter 1.
Telefon: 182. — Hirdetéseket díjazásba soroztat.

Felolvasó: Erős Sándor.
Közlöny: Komény, László

Megjelenik hetenként két alkalommal.
Előfizetési árak: Egy évre 10 kor, fél évre 5 koros, negyedévre 2 koros 50 fillér.
Egyes számok ár 15 fillér.

Gábor Aron fiai

Végig harcolták Európa minden harterét. Átgázolták a kurlánd mocsarakon, hogy megszoríthassák Hindenburg kezét; álmódoztak a lengyel mezőkön egy élő nemzet eljövendő szabadságáról; Tiról sziklái között a Hargita hóvirágait védte meg és a járatlan szerb utakon vérükkel jelölték minden minden kis göröngyöt.

Hosszu utat tettek meg, míg haza érkezhettek!

Haza: székelyföldre, székelyországra, székely havasok alá. Ahol szebb a föld, frisebb a víz, üdebb a leány, tisztább a levegő, mint bárhol máshol a világon. Amely föld időtlen idők óta az ő hazájuk, ahol regék teremnek az ősapákról, a világot védőkről!

Kardjukkal, szívükkel idegen népeknek lanyát ütötték. Most az övékre került a sör, az ő hazájukra, faragott kapus kis udvarukra meleg párnákkal kibélelt pithonukra. Asszonyaik drága kezemunkáját, virágos

kertjeit idegen hordák akarják letaposni, havasaik selyem fűvét ellenség akarja lelegeltetni, ezér szorgalmával megmunkált mezőiket durva kézzel elpusztítani.

És visszajöttek a székelyek. Ami az ő szívükben el, az már nem is harag, fékezéstől indulat lázas horgése az? Megmozdulnak a hegyek közé rejtett kis faluk; van ott fegyver elég, mert jó erős a székelymarok; lesz itt olyan harc, hogy ijedten fog elfutni onnan minden cöfos stratégia.

A székely csillagok biztatóan intenek; a Retyezát fölött szélesen mosolyog a hadak útja. A hadak útja, ahol Csaba királyfi nyargal és ha nő a vész: szaguldó paripákon hozza el ősi hunserget vérei segítségére. Eljönnek minden bizonytal, mert még soha ol nem maradtak!

És eljönnek a Gábor Aronok, akiknek ágyuja úgy söröl a betolakodót, mint a vihar a sáros falevelet és eljönnek a Bem apók, akik korbáccsal űzik el a hltvány ellenséget.

A székelyek megmutatták eddig is és

meg fogják mutatni százszoros erővel most, midőn a maguk országát védelmezik, hogy —, nem fajult el még a székely vér, és minden csöppje drága gyöngyöt ér!

Halálhír

A menekültekről

Van még nemes szív hazánkban, van még jótékony lélek városunkban is, kik melegen tudnak érezni, azon szeremesételek iránt kik ott a kárpátok keleti bérceit száradókön át védelmezték és most földönfutókká lettek.

Hiszen az ő ereikben is apróik vére csergedez, szívök egyért dobog a mienkével s most, hogy a háború kitaszította otthonukból szívszakadva kellett bucsút venniük a családi háztól, mi is tudjuk kötelességünket, Nagykanizsa város közönsége is sietett nekik a jelen keserveit enyhíteni, könyveiket letörölni.

Nem mulaszthatjuk, el, hogy meg ne említsünk néhányat mint pl. Dr. Szekeres József, Bazsó József, a helybeli Ipartestület

II.

És sírnak most a templomok,

Az estei titániákon

Csak csonka, benn emberek

Fekete fejfedős asszonyok,

Sok hervadt arcu, kavcsu lányka

Sok sápadt, vézna kis gyerek

Az öreg pap maradt csak itthon

A titániát ő mondja

S a nép az "Irgalmazz nekünk" —

— A szivből jön ma minden síhagy —

Szomorun rád zokogja

"Nagyszonyunk hazánk reménye!"

Bús ének sár az ajkakon.

A gyertyaláng libagve reszket

A szűz képét a fény befolyja

S könny hull, perog az árvekon,

Zokognak most a templomok."

CSÁNYI LÁSZLÓ.

Háborus ária

A vér csurog, vagy benn szivdörg

Az ember eldől, avagy összerogy

Syaphell víjog, törren a grándit

Fütyent a golyó és sohase fogy.

Vájják a földet lehevernek

Rohamra szaladán hullanak el

Órjongve ugranak helyökbe

S az árkok előtt ők is elesnek

S ez így megy innét és így megy túlán,

Asztán csend — takarítják a holtat

Aki meghall, hősi halált halt

Aki él rohamra melé holnap

És a békét így araszolják . . .

A békeért ölnék, a béke a cél.

S a szivből csak egyre hull a vér,

És mind lávolabb a békeország

A két jobbkezes

Ira: Szabolovszky István tanár!

Sulyos veszteség éri azokat, akik a karjukat kezüket vesztik a háborúban. Nagyobb veszteség a jobbkezes hiánya, mint a balé. Hisz nyilvánvaló, hogy a főmunkát a jobbkezes végzi, a balkez csak kiegészítő szerepet játszik a munkában. Az a katona, aki a jobbkezt veszítette el, a munkában gyengén esztelen. A munka fáradságos, ltrózik a munkától. Sok időjébe és munkájába kerül, hogy a balkezes a jobbkezesé tegye. Nálunk Zichy Géza gróf hosszú előadásban foglalkozott a félkezű katonákkal, hogy miként lehet egy karral előmozdítani, vetkőzni, mosakodni, munkához fogni stb.

Tudvalevő, hogy a gróf a megmaradt balkezes teljesen kimérte; a jobbkezesé tette, ami természetesen sok időt és türelmet, energiát emésztett fel. Mert azt, amit a gyermekkorunkban nem gyakoroltunk be, később ennek keresztelvitelre sok akadályokba utazik. Épp ezért kívánatos és szükséges, hogy az iskola mind a két kéz egyforma kímvelésére törekedjék. Ez más szempontból is érdekes. Így például

s sokan mások, kik e nehéz viszonyok között is nagy áldozatokat hoztak hogy a szerencsétlenek segítsenek.

Habár mind fel nem sorolhatjuk is névszerint, de büszkéek vagyunk rá, hogy városunk közönsége szívéhez oly hamar megtalálta az utat a szerencsétlenek jászava, kik ezton is hálás köszönettel ádoznak mindazoknak, akik nemes szívük sugallatára követve a szerencsétlenek segítségére mentek.

Brutus.

Hallgasson el

vegy írjon elfogulatlanul, aki harctéri leveleket akar közölni. Hamis dicsőséggel ne glóriázza fejtét senki, mert létezők a kuszor az érdemtelenn fejeiről. Nem fogunk berugni, nem könyagodosik meg agyunk az áldásérték oszlopól.

Saucta Katharina oda lenn az olasz határon, ha megemlésk, bizony nem egy fejről lebulna a a babér. Augustus 15-én is alkalom volt, hogy tulajagos jókaratu, vállveregéssel teli harctéri levél érkezett Kanizsára.

De családok, vagy családok a levélről, mert itt járt Kanizsán a valódi hős — nagy ezüst, kis

ezüst, bronz s német vitáségi érmeik tulajdonosa a tudunkkal az arany éremnek is várományosa — akinek nem is annyira kőges a keze, akinek van anyyi intelligenciája, mint az illető aspirantocokának s aki van annyira bátor és hős mind az illető cikkről. Nem írunk ki nevek, de vegyék tudomásul tisztelt cikkről és társai, hogy az lithonvalók jobban értesülnek a valódi érdemekről. Lithon tudjuk azt is, ki mikor ért és hogyan a stellungba ki s hol sötötte el pisztolyát és előre löt-e, vagy levegőbe. Vigyázat, mert mig meghajlok a valódi hősek előtt, addig az állvíztek fejeiről leszakgatjuk a meg nem érdemelt babért.

Menekült tankötelesek beiskolázása.

A kir. tanfelügyelőség felhívta az összes iskolai hatóságokat, hogy a menekült erdélyi tanköteleseket mind iskolázzák be. Ezekről a kimutatást legkésőbb szeptember 15-ig a kir. tanfelügyelőséghez terjesszék be. A tanfelügyelőség a menekült tanulókra vonatkozó eljárásra nézve a tanfelügyelőség kérdést intézett a miniszterhez.

Partoljuk a Vörös Kereszt Egyesületet!

HIREK.

Tanóvnyitás

a kanizsai főgimnáziumban.

A vallás- és közoktatásiügyi miniszterium a tanóv megnyitását október 1-ére halasztotta, de azért a helybeli főgimnáziumban a tanulók felvétele szeptember 19., 23. és 24-én megtörténtek d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig. A vidéki tanulók szeptember 30-án és október 1-én is jelentkezhetnek felvételre. A felvett tanulóknak szeptember 28., 29. és 30. napján d. e. 9—12-ig kell jelentkezniök beírásra az osztályfőnöknél. A tanítás megkezdéséről a helybeli hírlapok után értesítetnek a szülők.

Wlassics Gyula — báró.

Ófelsége, a király vármegyénk nagyenyű szülöttjének, dr. Wlassics Gyulának, valamint törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot „Zalánkemeni” előnévvel díjmentesen adományozta.

Adakozzunk a vak katonák részére.

dál a testi ügyesség, a kitarítás és a szellemi élet szempontjából is. Példák bizonyítják, hogy a két jobbkézű egyének igen ügyes és szorgalmas emberek, akik legtovább sem fáznak a munkától. Több, mint 500-féle foglalkozási ág van, melynél a két jobbkézűség növelné a munkaképességet és a keresetet. Többek között bizonyos, hogy például Leonardó de Vinci és Michel Angeló a két jobbkézűségnek is köszönhetik ügyességüket, kitarításukat a hírnevüket.

Vannak államok, amelyek még évekkel ezelőtt elrevedtek, hogy egy az iskolában, mint a hadservegben mind a két kéz egyforma használatra kötelek. A hatona, ha a jobbkézűt megsebesítették, a balkezűvel is harcolhat: löhet, vághat stb. Eszerint a háború a két jobbkézűségre többet nyer, mint egy jobbkézűségre. Ha kifárad a jobbkézű, a kiművelt balkezű veheti át a szerepet.

Hogy a két jobbkézűség kiművelése mily értékes hír a gyermekek szellemére: az alábbiakból röviden kitanít.

Közzelmondjuk, hogy az egyén bizonyos szellemi működése az agykéreg megfelelő helyeireh vannak lokalizálva. Így tehát ezeknek a helyek az agykéregi működés ki is lehet mutatni. Ha a működések közül valamelyiket megsérül, megbetegszik avagy elpusztul, akkor a vele szoros összefüggésben álló szellemi működés is hasonló sorára jut. Azonban számos életlani és lelki kísérlet és megfigyelés arról győz meg, hogy a jelzett szellemi működés a jobbkézű egyénen a bal a balkezűnél pedig a jobb agyféltekén vannak elhelyezve. Kimutatták továbbá, hogyha az egyén mind a két kezét egyforma keretek között művelti, akkor az egyes szellemi működések központ-

jai mind a két agyféltekében keletkeznek. Tehát egy a jobb, mint a bal agyféltekében.

Voltak rá esetek, hogy például a jobbkézűt egyén valamely ok miatt elvesztette a beszédképességét, melyet a balkezűnek teljes kiművelése által imét visszanyert. Ebben az esetben a bal agyféltekében keletkezett beszédközpontot, mint jelzést, a balkezű kiművelése hozta létre. Ez magában véve is elég bizonyosága annak, hogy nemcsak a bal, hanem a jobb agyféltekében is keletkeznek bizonyos szellemi központok.

Ebből igen sok és becses dolgot vonhatunk le. A lelki világ minőségisége, körének működése, azok nagysága nem annyira az agykéreg súlyától, mint inkább a szürke szőtréteg vastagságától, a társító rostok tehát a szellemi pályák kialakulásától, irányától, az egyes szellemi központokkal való összeköttetésétől, továbbá az agykéreg fölötti nagyságától függ. Minél terjedesebb az agykéreg feltétele, annál nagyobb teret kaphatnak a rajta elhelyezkedő központok. Már ebből is kivülglik, hogy a két agyfélteke sokkal nagyobb térré rendelkezik, mint egy. Pedig annak az egyének, mint láttuk, aki pusztán csak a jobb kezét művelte ki, a szellemi működések központjai csak a bal féltekében vannak elhelyezve, míg ellenben a jobb agyféltekeje teljesen paragon hever.

A társadalmi életben észlelhetjük, hogy az emberiség szempontjával a föld területei mindjobban a művelés hatalmába kerülnek. Azok a földterületek, melyek évekel ezelőtt paragon hevertek, ma már művelés alatt állanak, hogy ezzel a számban fokozódó emberiség életfenntartásait fokozzák. Így vagyunk az agykéreg területével is. A tudomány ro-

hamlépítkekkel hálad előre, köréi egyre tágulnak, ami több és több agykéregi dispozicióit és érvel együtt nagyobb területet is követel. Az agykéreg egy féltekéje több-kevesebb képtelen arra, hogy a szaporodó, bővülő tudásnak helyet szorítson. A különböző szellemi bajok: idegességek stb. jórészt az egyik agyfélteke túlságos megerőltetéséből származnak.

Nem néshetjük tőlennél tehát, hogy a szaporodó ismeretek bizonyos lelki hibákra, rendellenességekre vezetessen! Utat, módot kell keresnünk arra, hogy e jelzett hibák terjedését megakadályozzuk. Ezt a műveltetet leginkább mind a két kéznek egyforma, egyöntetű kiművelésével érhetjük el. A kiművelés által oly agykéregi területet nyertünk, mely eddig csak paragon hevert. Nem lesz túltöltöttség, mert ez esetben a szellemi működések csak helyei mind a két agyféltekében helyezkednek el.

Több pedagógia kísérlet és megfigyelés révén tudjuk, hogy az a gyermek, akinek mind a két kezét idejekorán és sziszterten műveltek egyesítették, nemcsak ügyesebb, szorgalmasabb, pontosabb és a fizikai munkában kitartóbb, mint általában véve a jobbkézű gyermekek, hanem évvel egyetemben emlékezete, figyelme, öntevékenysége, akarata stb. is tökéletesebb, helyesebb, mint a jobbkézű gyermekek. A jelzett okok eléggé nyomósak arra, hogy a gyermek mind a két kezének egyöntetű kiművelésére törekedjünk. A kiművelést mindjárt a családban kellene kezdeni, még pedig a különböző játékokkal. A családban megkezdett munkát pedig majd az iskola folytatja és fejleszti. A balkezű, általában mind a két kezű kiművelésére legalkalmasabb az írás, rajzolás és a lögd.

Kitüntetés.

Öfelsége a király Sömen Lajos dr. muraszombati ügyvéd, ncfelkötő főhadnagyot, keszthelyi kórházparancsnokot, a katonai egészségügy terén szerzett érdemei elismerésül a vöröskereszt hadiektitményes II. osztályú diszjelvényvel tüntette ki.

Szeretetadományokat kér a Hadsegélyző Hivatal átvételi különítménye Budapest, IV. Váci-u. 38.

Ausztriába magyarul is lehet sürgönyözni

Hivatalosan közhírré tették, hogy az ausztriai belföldi táviróforgalomban cenzurát a magyar nyelv is használható.

A. m. kir. 20. Honvéd gyalogezred gyászja.

A m. kir. 20. Honvéd gyalogezred tisztikara mely fájdalommal jelenti, hogy bajtársai közül újabban az északi harcúterén az ezred diadalmas harcában Királyúrt és Haziért hősi halált háltak: Mayer Károly tart. zászlós 1916. június 12-én Boguslawkánál; Megla Ferenc tart. zászlós 1916. június 12-én Tumlánál a Styre mentén; Höhn Károly tart. hadapród 1916. június 13-én Ozierynél; Lunner Károly tart. hadnagy 1916. július 7-én Arzenowycenél; Ungár Nándor tart. zászlós 1916. július 20-én Hór-syninél; Ifjusis József tart. hadapród harcúteri sebesülése folytán 1916. aug. 4-én Wienben; és Szűts Géza tart. hadnagy harcúteri sebesülése folytán 1916. augusztus 27-én Troppauban.

Vitéz katonák, jó hazafák és derék bajtársak voltok.

Emléktük előtt tisztelettel hajlunk meg ezredünk verásztaltá, dícsőséges lobogóját

Nagykanizsa, 1916. szeptember havában.

A Hadsegélyző hivataltól az erdélyi menekültek részére fehérceméit és ágy-neműt átvettém, melyet ez uton hálás köszönettel nyugtázok.

Dr. Szekeres Józsefné

A menekültektől.

Nem hullgatjuk el azt a fardhatlan buzgalmat, amelyet a honvédségtől kirendelt 22 ember Rechnitzer Ferenc irányításával élükön kijutott a menekültekért a ki szorgalmával és türelmesével emberfeletti munkát végzett

A hadsereg ellátása és a törvényhatóságok

A hadügyminisztérium szükségesnek tartja, hogy a törvényhatóságok által kiadott háborús gazdasági rendelkezéseket a hadsereg ellátására nézve megismerje. A helyi törvényhatóságokhoz három nyelvű, hivatalos magyar fordítású ellátotti leirat érkezett a hadügyminisztériumtól, amelyben a hadügyminiszte-

rium felkéri, hogy a háború tarlama alatt kibővösített gazdasági jellegű rendelkezéseket, jelentéseket és javaslatokat, idevágó kimutatókat, esetleges statisztikai eredményeket és minden ilyen anyagot juttassa hozzá. A hadügyminisztérium fontosnak tartja, hogy a háborús közgazdaság terén a törvényhatóságok becses kezdeményesít, végrehajtásait, beállításait és egyéb rendeleteit, valamint eme intézkedések eredményeit megismerhesse. Az anyag ismerete avégből szakszerű, hogy a hadsereg teljes széleskörűségének a jövőben való szervezését és fejezetét ennek alapján oldják meg.

Miért nem jó az oroszoknak a magyar katona.

Az egyik honvéd csapatkórházban egy orosz foglyot ápolnak. A sebesült muszka, aki alvástalán raggban van, úgy látszik jobban szeretné nálunk sebesült lenni, mint otthon tejláthatalm alistsz sz ezt az irántunk való rokonérzését nem is igyekszik titkolni. Szerzett valahonnan egy magyar orosz nyelvűt és most már valamit tud is magyarul. A szavakai nem fukarkodik sz amit tud, azt tehetőleg magyarul mondja. Ha például kap valamit az ápolóktól, udvariasan magyoszik ilyenformán:

- Keszennem, ja napott.
- Legtöbbi valaki megkérdezte tőle:
  - Mily-n katona a német?
  - A fogoly elismérgleg bólintott.
  - Nemet jo katóna
  - Hát a francia?
  - Francia jo katóna.
  - Hát sz orosz?
  - Orosz oz jo katóna.
  - Hát a magyar?

A muszka ijedten tiltakozott közel lábbal:

Mászár nem jo váni katóna!

Miért nem jó katona a magyar?

Mert nagyon szűf?

Vigyázzunk a vasüstökkel.

Dr. Tunner Károly tanár, a zgygyvizsgáló állomás vezetője figyelmeztet a közönséget, hogy a horgonyzott vasüstök nem alkalmasak arra, hogy bennük paradicsombi, lekvár-zsir, vagy bármilyen élelmiszer főzessék, illetve kiolvasszassék, mert a bennük készült élelmiszerek mérgező hatással lehetnek az emberi szervezetre. Ahik ilyen üstökben készítették el a társuk befűt paradicsomot, azok ne sajnálják azt kidobni mert élvezetével, komolyan veszélyeztetnék egészségüket. A horgonyzott üstök csak mosogatási célokra alkalmasak, azokban főzni semmit sem szabad.

Új tábori levelezőlap.

Az összes tábori postaforgalomnak a hadipostazárlat folytán beállott hosszabb szünetése igen nyugtalanítóan hatott úgy a hadian álló személyekre, mint hozzátartozóira. A hadseregparancsnokság általános nyilatkozott óhajának megfelelően, oly mó-

don segítette a helyzetet, hogy külön tábori levelezőlap behoztatását engedte el. Ez a tábori levelezőlap zold papírból készült és a hátsó lapján magyar, német, orosz, lengyel, román, olasz, szlovén, horvát, román nyelven ezt a nyomtatott szöveget tartalmazza: **Egészséges vagyok és jól megy a dolgom. A tábori postahivatalkók ültetésé kapta, hogy ezt a zold tábori levelezőlapot, feltéve, hogy minél inkább közlés nem tartalmazom, még postaiárta költségek is akadálytalanul továbbítsák. Ez alkalommal köztudomásra hozták, hogy a jövőben a tábori posta, különleges tábori levelezőlapot zold vagy hasonlószínű papírból egyáltalában nem fog továbbítani.**

Mindent a hadseregnek.

A m. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatala kéri az áldozatkész magyar lakosokat, hogy a számára használhatatlan vagy nélkülözhető harisnyát, vagy esetleg egyéb élelmiszeranyagokat minél nagyobb mennyiségben küldjék be Átvételi Különítményéhez (IV. Váci-utca 38.) a harcra való felhasználásra. A Szeretetadományok jelzésű csomagok ingyen szállítanak.

Hotel Goldenes Lamn Szálloda Bécsben az udvari Opera, a Ring s a Kärntnerstrasse közelében nagyon előnyös feltöltésű étel, 36 restauráció.

NÉVJEGYEK

addig még nem felelt az új választásokban jutásuk az érem készítésének

III. Wajdits József könyvnyomdája

U. Váci-utca 38. V. emelet

BERLIN színház-ban

mindig a legújabb, legszebb és legerkésebb műsorra talál a közönség. Mindenik előadása a kinematografia legelsőrendű és legújabb alkotásából van összeállítva. Szébb és érdekesebb s tanulásosabb műsort a fővárosi mozgószínházakban sem lehet látni s a helysarak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN” színház agilis igazgatója mindig a legújabb és legválogatottabb moziműsört mutatja be. — Nem sajnál sem fáradságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN” mozgószínház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. A zenét Lőwinger Amália zongoraművész nő szolgálja.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és jogi joga. Írta: Lukács József, főgimn. tanár. A vasas munka a pápaválasztás történetét fejlődésével foglalja közre, amíg az jelen állapotáig ért. Mindenkinél érdekesebb és tanulmányos olvasmány, amely míg egyszerűen, egyszerűen tudományos, másrésztől könnyed emlékező élvezetes olvasmány. A jogtörténetem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúremler tudásának szükségessége. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykánizsán.

— Új Idők. A világháború legújabb krónikája, részben és képből az Új Idők. A mi érdekesebb és nagy világháború történetét, azt mind elénk tárja, helyi események képeiben. Érdekesség, művészi művelés és előkelő ízlés jellemzi. Harcok képei, képei, és Új Idők, melynek minden képe aktuális körülményekben, előszíniakban és regényekben is egyaránt a szépirodalom apolojája. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

— A Vasárnapi Ujság minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 5 korona. Világháborúval együtt hat korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV. Győztes-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Napi” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilapja (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekesebb és aktuális képek egészíti ki. A kitűnő lapot meglehetősen olcsón olvashatjuk figyelmébe Szerkesztőség kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ára félre 10 kor. Műtárgy-izalmot kézzel küld a kiadóhivatal.

MILKA
Suchard
KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ

ROVÁS
Vezércikk
Világháború
a legjobb tájékoztató magyarral és
téli képpel
Napihírek
Közgazdasági rovat
naponkénti szenzációi az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.
Vasárnaponként két közkezdveltségű mellékletet ad az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonyoknak”, a másik a: „A Gyermekeknek.”

— Aki a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színhárról, művészeiről, irodalomról bőven és megbízhatóan óhajt egy kitűnő megismerkedést, annál keressék át a „Képes Napi”, ezese oló az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Égés évre . . . . . 32 korona.
Félre 16
Negyedévre 8
Egy hónapra . . . . . 2 K. 80 f.

Megrendelési cím:
AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.
VII. Rákóczi ut 54. szám.

— A Pesti Hírlap kiadóhivatala lapunk utján közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháború okozta papírhiány miatt továbbra is a legnagyobb terjedelmű, a megszokott változat tartalommal jelenik meg az állandó előfizetői karácsonyra legújabb naptráler ajándékozása meg. Ez alismereve melletti áldozatkészség mellett még egyébb kedvezményben s részvételi előfizetőit, akik a Divatszalon, Érdekes Újság, Képes Újság és az Érdekes Újság háború alattmást gyönyörű kivitelű képekkel — kedvezményesen áron rendelkeztek meg. Keltán ajánlatuk azért Magyarországon legterjedtebb lapját, a Pesti Hírlap, tisztelt olvasóink szíves figyelmébe. A Pesti Hírlap előfizetési ára: július hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hírlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 60 f. A Pesti Hírlap és az Érdekes Újság együtt negyedévre 12 K 80 f. A Pesti Hírlap és a Képes Újság negyedévre 10 K 50 f. A nagy lap egyóra 18 K 10 f. A Pesti Hírlap és az Érdekes Újság Háborús Albuma című pompás háborús képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. félre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hírlap kiadóhivatala, hogy az előfizetési díjat küldeni kell, Budapest, V., Vilnos császár ut 78. sz. alatt van.

— AZ EST. A magyar újságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindentől ott vannak, ahol helyes és pontos értesüléseket szerkesztésükre kell látni, a magyar közönség és a külföldi részére AZ EST éppen így kitűnő tudósító-szervezetét minden magyar vidékre, sőt még a kisebb helységeket is hivatott látni. Aki a világháború és a magyar nemzet történetéről rajta van AZ EST minden egyes példányán, aminek legbiztosabb mértéke az olvasó közönségének AZ EST-tel szemben megnyilvánuló, az állandóan fokozódó bizalma és szeretete, azért jött a legelterjedtebb magyar lap AZ EST, a világháború egyik leg-hatalmasabb orgánuma, amely a külföldi előtt is fogalomná vált s amelyről az egész művelt világban tudják, hogy hírszolgálat a legmegbízhatóbb és elterjedtebb s Európi legelső lapja közé emeli.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu lelvapírokból és névjegyekben Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára. Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok nagy raktára.

Nyomatott a lap tulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykánizsán.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Deák tér 1.
Telefon: 128. — Előfizetés: évi 1000 forint.

Feladványok: Erős Sándor

Munkatársak: Kemény László

Megjelenik hetenként kétszer.
Munkadíj: 1000 forint. —
Korona, megrendezés: 2 korona 50 fillér.
Korona, megrendezés: 10 fillér.

Az európai iskolázás csődje.

A harmadik háborús tanév kezdődött meg szeptember elején. Ez a tény, melyről Európa összes államainak annálsei meg fognak emlékezni: magában foglalja az európai oktatás csődjének beismorását.

Az iskola az életre tanít: ez az a közhely, mellyel naponként találkozunk. A hároméves háboru bizonyította ennek az ellenkezőjét: az iskola nem birt olyan embereket nevelni, akik az emberi élet értékével tisztába jöjjenek, akik belásák, hogy van e minden ember számára és nem kell egyiknek sem a másikat legyilkolnia ahhoz, hogy békében élhessen. Növelve a faji, vallási és nemzeti ellentéteket: elérte az iskola azt, hogy Európa népei ma a faji, nemzeti és vallási eszmék ürügye alatt hárddre hányják egymást és méhetetlen nyomort és bánatot okoznak egymásnak.

Az európai iskolá évszázadokon keresztül a humánus műveltség terjesztője volt. Eltekintve a legújabb időben létesített ipari, kereskedelmi és gazdasági szakisko-

laktól, alig találunk benne egyebet, mint a klasszikus és újabb irodalom terjesztését. Ennek megfelelően alakult ki társadalmunk főfogása a műveltségéről. Korunkban minden ember művelt, ha Shakespeareet eredetiben olvassa, ha Ibsenről valamit csevegni képes, ha Baudelaire vagy Van Dyck nevével sípelt el a hasonlóan irodalmilag képzett társaságban. Mindenhol az irodalmi és művészeti túltengés; e mellett a grammatika, retorika, poétika, vallásttan képezik. A legfőbb iskolai és társasági poémákat és valaki lehet az intelligencia legmagasabb képviselője annak dacára, hogy esztog hohase hallott Newton binomiális tételéről, a nehézkedési nyomatekról, a többtormelés problémájáról, a kémiairol és általában azokról a studiumokról, melyekre pedig a gyakorlati életben a legnagyobb szüksége lehet és amelyek ismerete az általános emberi boldogságért való haroban bizonyára sokkal hasznosabb és fontosabb, mint a leggyönyörűbb német vagy francia vershibanélküli fölmondása.

Ennek az iskolai szellemnek, mely a

realis alaptól elszakad, és a tehetségüket nem individuálisan fejleszti, hanem általános műveltség frázisa alatt irodalmi, filozofiai és művészeti túltengést idéz elő egyik legjelentősebb következménye az hogy az európai politikában — ertve ez alatt egyképen a bel- és külpolitikát, nem a társadalomnak ma már valamennyire föllemerhető törvényszerűségei irányítják, a cselekvéseket, nem a racionális ismeretek kijegocessedt koponyáit öntudatos cselekvései, hanem — aszerint, hogy minő áramlatok közvetlen hatása alatt áll egyik vagy másik nemzet iskolája — az ez által kifejlesztett faji szellem, a Nagy-Rómánia, Nagy-Oroszország felé hajló nacionalizmus, a vallási kérdések kiélesítéséből származó ortodox és ujító nézőpontok szóval csupa oiyasmi, ami a fizikán, a kémian, a természet vagy műhelyen tanult emberek előtt merőben idegenszerű fogalom.

A természet hamóniájától és ismeretétől áthatott ember minden faji ellentét szemben magá előtt látja Darwinat, akifridőn emberfaj közős származására

Kárpátok.

Irtá: HILD LÁSZLÓ őrmester.

Valahányszor rád gondolok,
Ahányszor csak neved hallom,
Tekintetem égve votve,
Közem imára kulcsolom.

Te nyitád meg kapuidat
Honfoglaló őseinknek,
Te lettél a koronája,
Bánságságe nemzetünknek.

Ezer éves dícső multunk
Összeforrott szent neveddel,
Adtál sokszor menedéket
Bujdosóknak, vitézeknek.

Amikor vad tatársordák,
Fuszították szép hazánkat,
Barlangidban, erdeidben,
Lélt menhelyet őrvagy, árva.

Bércid közt szaguldottak
Vitak csatát hős kurneok,
Rákócziak, Beresényiek,
Mind meg anyyi jó magyarok.

Mikor pedig negyvennyoleban
Szabadságet küzdött hazánk,
Honvédeink hős tetteit,
Vitésságet Te láthatád.

És szóla nyugalmadat
Harcisaj nem háborgatta,
Hegyvidben, völgyeidben,
Munkásokok keltak hadra.

De elszállt a békeangyal,
Felfordult a világ rendje,
Megnnyitak poklok kapui,
Furiák szálltak el belőte.

Világ minden tájékaról
Te ottenság hazánk ellen,
De Te állsz ott mikfalakként,
S nyujtas védelmet nemzetünknek.

Harcot értek én drága hon,
Apa, ha egyjéte mellett,
Hogy megvédjék határidat,
Ha kell "arék", mállikó ellen.

Törnek elő orvós hordák,
Mintna földből nőttek volna,
De mállikó ott pusztulnak,
Erdő, völgyes Kárpátok.

Tudj ma már, égős világ,
Mik nekünk a szép Kárpátok,
Magyarországe bánkságe,
Értenságe, koronája.

Délkeleti határ, 1916. aug. 12.

Szeretettelgyanokat
kér a Hadsegélyző Hivatal
átvételi különítménye
Budapest, IV. Váci-u. 38.

mas és törvény ellenes. S most a sok megfelezett és elnegyedeit kétkoronás darabok érvénytelenek lettek. Így gyártottak anno... apró pénzt a kávéházban, villamoson, a szalókban, éttermekben s mindenütt aprópénzt patens nélkül Magyarország fővárosában, jegyzi meg majd egykoron a krónikás.

Kritikus.

Arva felsőtemplom.

Megint meg kell emlékeznünk Dr. Szekeres Józsefnél, az ő jó lelkeről. Kisasszony napjára a felsőtemplom arvaságán ismét segített. Egy igen szép oltárterítőt adományozott, tiszta kézimunka, mely bármely katedrálisnak is büszkesége lenne. Örömmel fordulunk ez ideális lelkű úrnő felé e sorainkkal, hogy nagylelkűségért a köz előtt adományának regisztrálásával mondjunk köszönetet.

Házasságtörés

Vertessy István honvédszázados szombaton délelőtt tíz és fél órakor köt házasságot Knortzer Teresikével, Knortzer György takarékpénztári igazgató bájos, nagyműveltségű leányával.

A menekültek Polgármestere.

Nagyságos Polgármester Ur! Igy hívják őt, aki a háborús intézkedésekből kószmért módon és óriási mértékben kivette a maga részét s aki a menekültek fogadására, elhelyezésére és áttelepítésére körülvalóságos apostoli működést fejtett ki mindazideig. S ki ez a nemesszívú Nagyságos ur? Ián felelegetes is említenünk. Városunknak egy szerény hivatalnok, Fűredi János, ki a város közönsége részéről eddig is a legnagyobb elismeréssel érdemelte ki a "kell" magyistól tiszteisével nemcsak a háborús áttelepítésért fordog a menekültek között, kiket az ismerik Polgármester urnak mert sajnos a valóságos Polgármester urhoz ez ideig nem volt szerencsénk sem a menekülteknek, sem azoknak, kik a háborús nehézségekben Fűredi Jánosnak önzetlennel segítettek s akikhez a valóságos Polgármester urnak még csak elismerő szava sem volt, akik pedig ezt legalább is kiérdemelték korábban s a jelenben is amikor a menekültekkel járó óriási munkából oly önzetlennel kivették a maguk részét.

Nem céltunk ezuttal személyi kultuszra és a babért szórni Fűredi János fejére, de fájón vesszük tudomásul, hogy a nehézségekben egy kisbirtokos vállalkár nehézségek mindazon fontos dolgok, melyeket más városokban azok intéznek, kiket a közbizalom a legnagyobb polgári helyezett. Brutus!

Pártoljuk a Vörös-Kereszt Egyesületet!

Iskolai értesítés.

A nagykanizsai Állami elemi iskola I. és II. körzetében a tanévet ma nyitották meg Istentisztelettel. Mivel azonban a tavaly használt osztályhelyiségek legnagyobb részét erdélyi menekültek és katonák részére sürgősen le kellett foglalni: most ezeket előbb kiürítették, tisztogatták és fertőtlenítették, hogy iskolai célra átadhassák. Ennek következtében az előadások csak a magasabb fokozatu tanintézetekkel egyidejűleg, október 2-án kezdődhetnek meg.

Aszpártastiltás a menekültekért.

Bazsó József és Klein Vilmos csatornik delután is megjelentek Kiskánizsán az Ipartestületnél s ott a menekült iparoscsaládok között a következő adományokat osztották szét. Szabó Gábornak családjának 20 k., Csörgő Béla csalátnak családánára 20 k., Fazekas Mátyás oszmidandós szerszámára 30 k., Birtos Zoltán gépész 30 k., Molnár György 20 k. E nemes cselekedet példáját szolgálhat mind azoknak; kik agyonbiztosították a menekültekégyét s a segítségük meg mindig késik.

Az idei bab-, borsó- és lencse-termesnek zár alá vétele.

A hivatos lap a minisztérium rendeletét közli, a melyben az idei bab-, borsó és lencse termesnek zár alá helyezi a rendet a termesnek azt a részét is, a mely munka-zár alá vett termesnek a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részét a termelő csak a Haditermény Részvénylarságnak adhatja el. A fogyasztás biztosítása céljából megengedi a rendelet, hogy a termelő 1916. december 15-ikéig kizárólag az illető község, vagy városa területén lakó fogyasztók részére, továbbá közvetlen fogyasztás céljára nyitott piacon, valamint oly helybeli kereskedő, szövetkezet és árusító tészere "adhasson" el hüvelyeseket, a ki a hüvelyeseknek árusításban való árusításával foglalkozik. A készleteket köteles mindenkéül később megállapítandó időpontban a hatóságnál bejelenteni. A rendelet ellen vétők hat hónapi elzárással büntethetők.

Megirték a saját halottai anyakönyvét.

Szombathely város egyik közkezeletben álló tisztviselője, Tornyánszky Ferenc anyakönyvszerzős szízelhűdéssel meghalt. Az öreg urnák ártóké pályafutása volt. Mint vezérkari főhadnagy harcolta végig az 1866-iki olasz hadjáratot s egy sárvallásért az olasz király is kitüntette. A szép ármet tavaly küldte vissza Rómába, amikor az olasz háború kitört. A hadserőgéből azért lépett ki, mert egy föllebbvalójával összetűzött és nem akart bocsánatot kérni. Így a ragyogó pályát szerény djönöki állással üsdélte föl és tisztviselői már régen törzéstestvérek voltak, amikor ő Szombathely anyakönyvszerzője lett. A pedáns tisztviselő néhány hete kiállította a saját halottai anyakönyvi lapját, amlyanen csak a halottai állomány-rovatát hagyta üresen. A

halál okát az írta be: Szízelhűdéssel S valóban az plő meg.

Szivar- és cigarettajegyek.

Hire jár, hogy néhány napon belül kormányrendelet jelenik meg, amely a dohányfogyasztás szabályozását tartalmazza és előírja, hogy idehaza a front mögött minden egyes dohányos menjen szivart és cigarettát fogyaszthat. A rendelet intézkedik még a cigaretták és szivarjegyek behozataláról is. Mint értesülünk, minden fogyasztó két szivart, illetőleg négy cigarettát bevásárlásra kap igazolványt. A cigarettajegyek kibocsátását az indokolja, hogy a dohánygyárak termelését főleg a hadrakelt sereg katonái részére tartják fenn, akik eddig a dohányból kitűnő ematásban részesültek. A külföldi harcosok adagját nem akarják leszállítani, így tehát idehaza kell a fogyasztást redukálni. Az sokkal méltányosabb is, hogy inkább az itthonmaradtak nélkülözzenek, mint a harctéren lévő katonák, akik a szenvedésért közepette inkább rászorulnak a dohányra.

Mit tegyünk a menekültekért.

Akik a menekültek ellátásával s állhelyesével foglalkoznak városunkban, legjobban áudják mennyi nyomorúságot hoztak ide magukkal fonyattal s apró gyermekkel. Ellátásuk érthetően a jelen viszonyok között nagyon sokba kerül, de viszont nem hagyhatjuk őket éhezni sem, sem szorítani a kezeiket. Elnő dolog lenne az ruhátlanok ellátása, azután a munkálopásokat akár helyben akár vidéken munkára elhelyezni s kényseríteni, mert sajnos, nagyon sokan vannak közöttük, akik a munkától vonakodnak, szokól az ellátás meg kell, venni. Apró gyermek anyákat pedig segítsen el látni, hogy megadják főhosszúkat maguknak, vagy támogatásba részesítsék, de csak a ókat s gyerekeiket nehogy a munkátelek közé tovább lehelyesítsék. Vegye is a segítségüknek nem lehet cölja dolgotlan csirne népeket hiszteni, mert nagyon sok van ilyen közöttük.

Szerkesztői üzenetek.

— K. Holyben. Hol nincs most hiba? Nem frás, nem kifogás, hogy a háború az áldozati bárány. Ezen, ugy, mint sok más dolgon most nem lehet segíteni. Türelemmel kell fogadnunk minden fenakadást, mint türelemmel várjuk a régi állapot visszatérését.

— Z. Gy. Margitta. Az elittet még pihen. Nem sokára átetre kell lépés, rovatunkban. Csak pengion es a laud. Dó szának a hangja, saivos a szava. Kár volna pihenőtteni. Intézkedünk is kettő szánról. Sok ud.

Adakozzunk a vak katonák részére.

Horgony-Liniment. Horgony-Pain-Expeller. Dr. Richter-féle. Tüdőgyógyászati, bedőrzéses.

MILKA Suchard KITÜNŐ ALPESI TEJ-CSOKOLÁDÉ

ROVÁS Vezercikk Világháború legjobbj. tájékoztató magyarázattal és képpel Napihírek Közgazdasági rovat naponekinti szenzációi az

AZ UJSÁG POLITIKAI NAPILAPNAK. A Vasárnapi Ujság minden szombat kiadása. Az Ujság kiadói hivatala Budapest, IV. Károlyi utca 10. sz. alatt.

A Pesti Hírlap kiadóhivatala (apunk ujja) közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháború okozta pörpörhány dacára továbbra is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatot tartalmával jelenik meg és állandó előfizetői karcaönya irya napról napra áradkozza meg. Ez elismerésére méltó áldozatként meg kell említeni még egybb kedvezményes a részvételi előfizetői, akik a Divatszalon, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Erdékes Ujság háló rus albumát gyönyörű kivitelű képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Múltán ajánlatuk azért Magyarország legterjedtebb lapját, a Pesti Hírlap, tisztelet olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hírlap előfizetési ára: július hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hírlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 80 f., A Pesti Hírlap és Az Erdékes Ujság együtt a negyedévre 13 K 60 f. A Pesti Hírlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f. A nagy lap együtt 18 K 10 f. A Pesti Hírlap és az Erdékes Ujság Háborús Albuma című pompás háborús képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. télekre (hat sorozat) 28 K. A Pesti Hírlap kiadóhivatala, hova az előfize tései díjat küldeni kell, Budapest, V., Vilmosz császár ut 78. sz. alatt, van.

Irodalom. A pápaválasztás jogtörténete és tételei joga. Írta: Lukács József, jogtört. tanár. A Vasok névűk a pápaválasztás történelmi fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alkjában ért. Mindenkinek érdekes és hasznos olvasmány, amely nagy egyezszo ságban tudományos, inasrészirol könyvny stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelmi és jelentős műveinként ismert minden kultúrámber tudásának szakszerepe. A mű ára 4 korona. Megkapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésben. Nagykanizsa. — Uj idők. A világháború tőláb történészeinek képten az Uj idők a napi érdekes olvasmány, egy világháború történelmi és mind az új idők történelmi képekben. Erdélyi, székelyi névűk és a világos írás jellemző. Hozzájárul a történelmi és a jelenkorhoz. A Vasárnapi Ujság minden szombat kiadása. Az Ujság kiadói hivatala Budapest, IV. Károlyi utca 10. sz. alatt. — A Vasárnapi Ujság minden szombat kiadása. Az Ujság kiadói hivatala Budapest, IV. Károlyi utca 10. sz. alatt. — A Vasárnapi Ujság minden szombat kiadása. Az Ujság kiadói hivatala Budapest, IV. Károlyi utca 10. sz. alatt.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE. Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban és névjegyekben. Nyomatványok keléses kivitelben jutányos árban gyorsan készíttetnek. Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára. Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok nagy raktára.

Nyomatott a lapulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

szállítást. — Hogy mily eredménye lesz a kétféle nyu és két... rendelkezőknek, azt előre senki sem tudhatja. Hiszen az, hogy többen fognak jelentkezni, azok adójuknak a mérséklését kérik, mint akik belátnak, hogy a keresetök nagyobbak. Azonkívül pedig az a korlátozás, hogy a III. osztályú kereseti adónak 36,700,000 koronán felüli hozadéka csak az esetben járhat a városoknak, ha mind a négy osztály hozadéka meghaladja az 59,300,000 koronát, még kétségesebbé teszi a városok számvetését. Mert meg lehet ugyan, hogy a III. osztályú kereseti adóból mondjuk három millióval több fog befolyni a 36 millió 700,000 koronánál, de mind a négy osztálynak hozadéka az 59 millió 300,000 koronát nem fogja meghaladni, ez esetben a városok a 3 millió többletből nem kapnak semmit.

A pénzügyminiszter a szakasz elfogadásával megmutatta ugyan jóindulatát a városok iránt, lesz-e azonban a szakaszok a városok részére realis haszna, csak 1918-ban fogjuk megtudni, ha elkészült az 1917. évi zárszámadás.

Pártoljuk a Vörös-Kereszt Egyesületet! Adakozunk a vak katonák részére.

Hadd tudja meg, milyen fehély
Szegény sok-sok magyar szíve.

S ha rajtnak senki nem segít,
Baját orónk még megmarad;
A segítség e módjón tán
Legjobb lesz, — mert legmagyarabb!
Maros arányunk csillaga
Még teljes fényben tündököl,
Megtérhet az, aki...
Hogy mi az a magyar étel?

Tiprók Erdély vérszínű táj!
A vilámostort vedd elő;
Lásd, kíván a kőnyár felett
Megremeg szív és agyvér?
Disznóság? Mártírkoszorú?
Ne nézd, osztályrámás mi lesz,
Fajod pusztul: megmezteleni
Csak így lehet... síma, síma!!

NAGY LAJOS.

Szöllők között.

Felátes, verőfényes ősi délután. Magantosságát még csak emeli a vasárnap hangulata.
Itt fakasz az immár haradszázor szendülő puha fűben, a hegyen. Idegyógyító esend. Nincs más hang, csak a zsongó-bongó bogárszárnyak alttól szibongása. Csak nagy ritkán rikkant bele a korhadt fákon tornászó kulló. Az sem jó kedvtől. Mégis néha-néha emberhangot is hoz a halk álfödör, de messziről. Tompán. Érthetetlenül. A hajlékoknál ennek a kutyá világnak a mivoltát beszéli meg a szemzet.

Elandalodom magam is. Elgondolkodom arról a rettenetes katalakimról, mely réá szakadt a szegény ember hára. Ott van elmém a harotereken, ahol ur a szavredély, az irigység, a gyűlölet. Imette nések, semmi mozulás nélkül. Ébren álmodom.
Egy sereg áll előttem. Katonás rendben. Kékeszöld uniformisban. Mozulatlanul. Némán.
Nézem... tán meg is szólítom a legényeket... nem tudom. Nem szól egy sem. Csak áll, csak a csomo csillog éntéken, kifejezőn.

És az egyik szem aranyárga.
A másik levélzöld.
A harmadik éjfelete.
Moesolyog mind. Nevet, kacag mind. És beszél. Érthetetlen. Világosan.
Azt mondja az aranyárga:
Égy magam keveset értek, de soksdmagammal sarga aranyá változom.
Értsem.
Szól a levélzöld:
Én a millió testvérem, reményeége vagyunk uraknak.
Ígaz ez is!
Végre az éjfelete:
A bánat, a gond sötét én tüzöm világá.
Jó. No lám! Ennyi filozófiát csakugyan nem tételezsz fel az ember egy-egy érett... szőlőszemtől.
(Mert — hogy szót értünk — szőlőpalánták hatóság szeregéről vagyunk szó.)

Ugy ám! De hát ha én most egy kicsit Behoppenbauer leszek!?
Aranyárga vagy te első. Talán azt a temérdek irigységet akared jelenteni; amit a sarga arany, a vagyon, a súp az emberek közt lángra lobbant? De el nem ott soha.
Zöld vagy te második.
Mondd, nem te vagy az az átok, az a végzetes átok a világon, amit úgy hívnak, hogy zöldszemű szörnyeteg? ... Majd mikor kiforróttál; majd mikor egy mámoros éjszaka után valakit megörjítettél a gondolatnal, akkor felel! nem úgy van-e?
Éjfelete vagy te harmadik.
Nos téged szavadnál foglak. A bánat, a fájdalom, a bú sebtét csakugyan begyógyítod. De meddig? Csak míg a mámor gőze tova száll, Ocsán jön a fekettség, a lélekcsötöség, a gyász, az élet keserűsége.
Mit szölköt ehhez?! Ti mosolygó, kacagó szőlőszemek?

Ilyen bizarr ábrándok leptek meg itt a szőlő-hegyen. Egy nap fényes, gyönyörű szeptemberi délután.
NAGY VIRGIL.

HIREK

Megeyi gyűlés.

Zalavármegye törvényhatósági bizottsága mult héten dr. Balás Béla főispán elnöklété alatt tartotta ősi kögyűlést. A kinyomtatott tárgysorozaton nem szerepeltek fontosabb ügyek, annak tudható be, hogy a kögyűlésen nem valami sokan jelentek meg. Tárgysorozat megkezdése előtt Malatinsky Ferenc indítványozza, miszerint azon alkalmából, hogy a király ő felsége dr. Wlassics Gyula, megyénk szék-helyének szűltétje bárói rangra emelt, a kögyűlésből kifolyólag udvozöljék. Az indítványt egyhangulag elfogadták. Az elnök főispán meleg hangon állandzik meg Bogay Máté a törvényhatóság álland tagjának elhalalozásáról. A kögyűlés a megcsökkenet beállásosítási alap pótlására 1 szalékos megyei pótdsót szavazott meg. Az orosz fogságban levő Makray Aladár megyei aljegyzőnek választották meg.

Nyolcvan tandíjmentes hallgató felvétel.

A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete a rendkívüli viszonyokra való tekintettel folyez nyolcvan hallgató tandíjmentesen a most megnyitott nyolc havi nyilvános kereskedelmi szakfolyamon. 2-4 polgári iskolai osztályt végzett nők jelentkezzenek a tanfolyam igazgatósági irodájában, VI. Andrássy-ut 67. (Vörösmarty-útc sarkán).

Az élelmiszer-árak leszállítása Németországban

A legfontosabb élelmiszerek árát, tekintettel a tavalyinál sokkal jobb termésre, lényegesen leszállították. A dara ára azelőtt a kiskereskedésben 45 pfennig volt fontonként és most 28 pfennig. Az árpadara és árpkása fontjának ára most 30 pfennig az eddigi 40 pfennighez szemben. Minthogy ezek az élelmiszerek a nép élelmiszerében nagy szerepet játszanak, a lakosságot Batokynak ez az új rendelkezés nagyon kielégíti. A kenyér árát Berlinben kilogrammonként 42 pfennigről 34-re szállították le, ami annál figyelemreméltóbb, mert Angliában a kenyér árát az utóbbi időben többször felemelték.

Maximálták a tej és tejtermékeket.

Nincs azonban semmi köszönet benne, mert az ismét indokolatlannal az amugy is kizsárolt közönség rovására történik felfelé.

Egy liter tej 44 fill., egy liter tejföl 2 kor. 40 f. Ugyan mi tette ezt indokoltá akkor, amikor arra ok éppen nem volt. Vagy a város vezetőségének a közönség létfontartásához semmi köze? S ha már maximál a hatóság, maximáljon lefelé minden, olyan dolgot is, melyet hajmeresztő áron szabádon szorolta juttatnak a közönség kezeihez. Ezt elvárhatja városunk közönsége annál is inkább, mivel ez más városokban meg is történt, csak nálunk járhat az áru uszora minden téren zabolátlanul.

Sok a darázs

Mintha csak a háborus idöket utánoznák a természet, érett és erőfőiben levő gyümölcsjeinknek sok ellensége van. Az alma, körte, dió nagyrészen le-

férgesedik a fáról, a szilva, szőlő pedig a darazsak martaléka lesz. Bajokban zsong a darázs a szőlők körül és kirágják a szőlőszemeket. Az érett szilva szemek is kikészve hullanak le. A kár jelentékeny, amit a darazsak okoznak, miért is ajánljuk a gazdaságosságunkra a kártékony darazsak irtását. Forró vizet, kátránnyal, vagy legjobban szénkénnel lehet irtani őket. Ilyen sok darázs már tíz év óta nem volt.

A huszfoyasztás korlátozása.

Budaestről jelentik: Kiszely Gyula, a belügyminiszterium osztálytanácsosa, egy újságíró előtt kijelentette, hogy rövidesen megjelenik egy kormányrendelet a huszabályozásról. A rendelet alapelvei megegyeznek a német és osztrák rendeletekével. Lényege a hústalan napok komolyabb betartása.

Szívbetegségek kórháza

Sajnos a háború szüleménye ez is, most már annyira vagyunk, hogy a betegségek minden nemének egy-egy külön kórházat, szanatóriumot kell felállítanunk. A Vöröskereszt Egyesület igei alatt legközelebb már Balatonfűzfőn megépítik a szívbetegségek kórházát. Hévíz gyógyfürdő közelében legközelebb egy 300 ágyas barakkkórházat állítanak fel.

Ostrom a trafikok körül.

Nemcsak a kenyér és lisztüzletek körül, de a trafikok előtt is valóságos díjbirkózást fejtenek ki a nikotin méregért. Hiába a háború, sem képes a dohányzási szenvedélyt megszüntetni, amely nélkül különben megélhetne az emberiség.

Uzsora a piacon.

Ami kofarasalmunk ugylátszik soha, nem fog megszűnni, ők uralkák piacunkat, hol a yevőközönség az ő kényok-kedvöknek van kiszolgáltava állandóan s ugylátszik örökre. Mert övök a mult jelen és a jövö.

Az új távirati árszabály.

Az új távirati árszabály szerint a díjak a következők: alapdíj egy kor, ennyi fizetendő 12 szöig, ha csak egy szót tartalmaz is a távirat. Egy szó díja különben 8 fillér. Hírlaptáviratok díja, hírlapi igazolvány alapján, belföldön szavanként 3 fillér. — Ausztriába és Hercegovinába 4 fillér, 1 K alapdíjjal. Igazolvány nélkül belföldön 400 szöig 10 kor; azonfelül minden 100 szö 2 kor, 50 f. Ausztriával való forgalomban 500 szöig 15 kor; ezentul minden 100 szö még 3 kor. Németországgal való forgalomban minden szö 10 fillér, alapdíj 1 korona.

A japánok elfogadták a latin-betűket.

Kis hír, de voltaképen egy nagyon nagy forradalom, amellyel Japán — né felejtjük el, hogy háború van — egészen belépett az emberiség kulturközösségébe. A japán írás eddig ugynevezett ideografikus írás volt, mint a kínai, fogalomírás, amelyben az írásjegyek száma több volt negyvezernél, azért rendkívül nehéz, európaiaknak szinte lehetetlen volt megtanulni. Most a japán kormány elrendelte, hogy az isko-

lákban ezentul a latin írásjegyeket tanítsák. Olyan gyökéres szakítás ez a multtal — és Japánnak régibb kulturmultja van, mint Európának — mintha például minálunk a gyorsírási jeleket vezetnék be az eddigi írásnóduink helyett.

**A Néptakarékpénztár részvénytársaság
Nagykanizsan
elfogad takarékbetéteket
netto 4% kamatra.
A kamatadót az intézet viseli.**

Jutalom a sokgyerekes szülöknek

Bérlinből jelentik: Bézác Francia képviselő indítványt készul tenni, hogy jóvöre minden anyának két első gyefimke születésénél 500 frankot és minden további gyermek születésénél ezer-ezer frankot fizessenek. Azonkivül minden atya, aki lakohelye polgármesterénél négy olyan elő gyermekkel jelentett be, akiket föntantásáról állandóan gondoskodik, kétezer frank prémiumot kap, ha a négy gyermek közül az utolsó elérte 15. életévét.

Akinek nyolc fia van a hártéren.

Darai Benjamin püspökladányi földmivesnek nyolc fia küzdi a hártéren. A király saját monogramjával díszített ezüstórát és ötezár koronát küldött ajándékba a dörök apának. Domahidy Elemér főispán intézkedett, hogy az ajándékot ünnepelesen adják át Darai Benjáminnak.

Polgárista leánykák a menekültekért.

Apró kezecskékkel öt dolgoznak polgárista leánykák: a Tétéki utfi iskolában. Varrnak, foltoznak a menekülteknek, hogy a hideg ellen ruhájuk legyen.

Dicséret illeti ezözt, az ott működö irányító tanárokot, de polgárisiskolaleánykánkat is, kik a háborús munkából már a multban is alaposan kivették a maguk részét.

Ha a főpincér téved.

Kolozszárról érdekes árdragítási pör hírtel jelentik. Egy főorvos családjalva a Mátyás király-téren levö Rácz-vendéglöben ebédelt. A fizetésnél a főpincér tévedett, de nem a saját kárára. Az étlap szeriut 18 korona 70 fillér lett volna a számla, a főpincér 23 korona 60 fillért akar fizettetni

a fővárossal. A végdög följelentette a főpincért — árdragításért. A följelentés alapján Király Lajos rendörkapitány a főpincért 30 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A főpincér megfelebbezte a szöguro ítéletet.

**Szeretetadományokat
ker a Hadsegélyzö Hivatal átvételi különtménye
Budapest, IV. Váci u. 38.**

Hárpüder családai ügye a táblán

Közölték már, hogy Hárpüder Salamon galicai menekültet, aki a Vörös Kereszt Egyesülettől ellopott és meghamisított megrendelöjökkel több kereskedöi eszakt be mintegy 100,000 korona értékben, a budapesti kir. törvényszék júniusban öt évi fegyházra ítélte. Felobbazás folytán a kir. tábla II. büntető tanácsa dr. Dögö Miklós elnöklésével most foglalkozott Hárpüder Salamon büntögyével és a felobbazásokat elutasítva, a kir. törvényszék ítéletét helybenhagyta.

A szeszadó módosításának végrehajtása.

A képviselőház nemrég megszavazta a szeszadóra vonatkozó törvények módosításáról szóló javaslatot, amely azöta szentesítést nyert. E törvény alapján most a pénzügyminiszter rendeletileg usítja a pénzügyigazgatóságokat a törvény végrehajtására és megállapítja a szesz eladási árában való részesedését. A rendelet a törvénnyel mindenben megegyezik. Az adó emelésére a miniszter a törvényben 200 koronáig szabad kezét kapott. A miniszter rendeletében a maximumot yette igénybe és a kincstár részesedését hektöliterenkint 200 koronával emelte fel.

**Hengerek csiszolását
és rovatkolását**

**gyorsan és pontosan
eszközöl**

**Fapp Mihály
malomtulajdonos
Letenye**

Szerkesztöi üzenetek.

R. R. Tábori posta. Csak szólj. Minden szó meghallgatásra talál, mert érdekes és érdekes, mely töletek jön.

N. B. Tábori posta. S az ékes magyar historikus a tizenöt éves honvédeknek elfelejtette volna, ahol először szölt? Várjuk szövé: Csak nincs valami baj?

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatali Deákter 1.
Telefon: 189. — Hirdetések díjcsúkjában szerint.

Feladvány megnevezés: **Erdély**
Válaszok: **Erőse Sándor** **Kemény László**

Megjelenés kezdőnapján: **1916. szeptember 24.**
Munkadíj: **100.000**

Kitartás!

Tűzgyűrű lángol a világ körül és a pokol tengereiben vajdik új pusztulások fekete dombjai fölött új történelem. Ég a világ mind a négy sarkán és a megriadt földlakók már mindenhol az eget kutadják tekintetükkel, hogy akármilyen piciny fehér báránnyelű foltot pillantsanak meg, amely mögül tavaszi napsütés friss fénytörhet elő.

A háború olyan iramot vett, aminél hevesebbet és borzasztóbbat nem is gondolhatott el az emberi képelet. Milliók tömegek dőlnek egymás felé gyilkos akaráttal, városok és falvak házsoraiból táplálkozó lángok festik pirosra az eget és olyan gépek ontják a halált és tüzet, amelyenódi éppk fantaszia csak álmodni mert. Olyan erdőtűz ez, amelyet talán többé nem fog látni a világ és aminek égett sebeit századok munkája fogja csak meggyógyítani.

A legmegnyugtatóbb talán ebben a

retentő kitaklizában, hogy a lendület olyan, amilyen már sokáig nem lehet és amiben nincs többé megállás, pihenés; itt nyilvánosan görög a végzet a beteljesedés felé. Megállásra, pihenésre nincs idő többé, harcolni, küzdeni, áldozni, győzni vagy veszni kell, de a vég feltartóztatlan utra lépés. A harc már rövid pihenőre sem kerülhet hűvelyebe, az ágyufüstöt nem oszlatja el napfény, a légcsék egymás torkán vannak és amelyek félrevonul, hogy a sebeit nyalogassa, az menthetetlenül elveszett. Ezt a viaskodást nem lehet abbahagyni; itt az jelenti már a véget, ha az egyik fél széjjelmarcangolva térül el.

Elejétől fogva tudtuk mi a vérontás miértjét és éreztük annak elkerülhetetlenségét. Testünk akarták széjjelűpüti és eleven husunkon akarták osztozkodni. Ha ezt nem értették volna meg, ma már akudnának kiterített bőrűnkön. A mi szövetségünk a kaukázusi jéghegyektől a német föld kis csücskéig azért forrhatott így egybe, mert mind megérezte, hogy nekünk most a fegyvertársi hűség szent sá-

rában kell egyetűnünk. Ez az egyetűnség volt az alapja mind győzelmeinknek, hoz adta az erőt a megpróbáltatások ellenében. És mert nem változott az ok, amiért fíarcolnunk kell együtt továbbra is bizonyos, hogy a közös gondolat megfíradásából sarjad ki jövő diadalmunk, melynek most legfőbb, de legrejténytelenebb titkát éljük.

Erdély

Fészült idegokkal figyeljük az erdélyi bérceken áthangozó népielést, szívós, harkoló fájdalommal fogadjuk a néppostájunk ezé nyí-ezár maritit tanulit. Csaba büdös hada nyugatnak fordul, a hápa kéntő turul szárnyaszegetten menekül bércek világból a magyar puszta szabad levegőjébe. A ratabancok ligeteti, a Gyulák széketi, a Betéleket, Sákócziat szabadságterem szent földjét, a magyar gerlusz dajkáló csarlokotát örvti támadó hálsó híd íbbai tiporják.

bi-zen, használhat az úgnek, ha nagyobb vonásokban ismertem azokat.

A népkerti tejcsarnok

Kirándulásképen voltam Miskolcon és délutáni sétámban a "Népkertbe" is elvetődtem. Látom, amint a kiosk körül, egy csomó ember tülködik. Valahai szenciációra gondolom, de csakhamar megtudtam, hogy jámbor, uszonnázi óhajit közönség az, amely egy kis ablakon megváltja utályányát teje, vajra, tejfőre, gomolyára és más tejtermékre. Onnan az-telejőre, gomolyára és más tejtermékre. Onnan az-telejőre, gomolyára és más tejtermékre. Onnan az-telejőre, gomolyára és más tejtermékre. Onnan az-telejőre, gomolyára és más tejtermékre.

„Uszonnázás közben szemügyre veszem a legyaszatóközönséget. Micsoda élénk sürgős-forgás. Elégáns úri asszonyok, cselédok, gyermekek, katonatisztek, elvilek vegyesen jönnek, mindnyájuk magához az elomozóját, kedélyesen, megelégedetten és

helyet keres valamely területen asszál mellé. Igazán elragadó, kedves kép.

Erdéklődésemre megtudtam, hogy ez az intézmény szép intézmény a városi hatóság léptetéséből.

A polgármesternél.

Mánny délután már a polgármester előtt állok, hogy részletesen informálásul megint az intézmény kezeléséről. De Nagy Ferenc polgármester, aki a közlelmzési vállalatnak is élén áll és annak tulajdonképeni lelke, igen kedvesen fogad. Szerényen elvárja magától minden érdemét, noha az egész város ostálkárta elismert és büszke az ilyen közegassági talantimárról, társadalmi munkabírársárol, bámulatos energiáiról és hűségéről.

De nekem most nem az a szándékomb, hogy Nagy Ferenc polgármesteren superlatívusokkal hasonlalt legyekesebb jelszékkel kidicsorjóm. Erre nincs szükségem. Sem pedig az ő derék gyümölcsárát, mely Holcs Gyula igazgató, továbbé Gajári, Götthel és Lóránt közlelmzési tisztviselők vezetése alatt működnek, méltóan nagy ambícióval és példás pontossággal dolgoznak.

Célom inkább az véne, hogy a legújabb nagy vonásokban — (részletekben ismertetőre cseleg meg

Riport Miskolc közlelmzéséről.

Bár nem oly óriási a Kanizsa és Miskolc közötti uterülő távolság és mégis milliónyi mértőlök választanak el bennünket — a közlelmzés terén.

Késztetelné dolog, hogy a mai időkben egyik legnehezebb feladatunk az élelmzésről való gondoskodás. Mások, béke idején, az ilyenfajta gondoskodás minden egyes ember egyszerű magánügye volt és a családfontartó ügyességétől függött, hogy miképp volt ellátva az egyes család. Ma, a háború harmadik esztendejében, az élelmzési kérdés már nem lehet egyszerű magánügy, hanem egyik legfontosabb, emímenis közérdek, amelynek törődésével a hatóság feladatát képezi és kell is, hogy képezze.

Holnap öt ösze először a polgármester által megválasztott 33 armaximálási bizottságunk. A város lakossága nagy érdeklődéssel néz a bizottság holnapi első tanácskozása elé.

Mínthogy a napokban alkalman volt a miskolci közlelmzési viszonyokat tanulmányozni, azt

Am a martalóchad fegyverén ránk tört pusztulás nem a gyáva sráncokzást lopis szívünkbe, hanem a dacos elszántág tette buzdító energiáját, amely nem ismer megalkuvást, csak a kötelesség egyenes ösvényét. A történelem diavardjai régi ismereseink, elbántunk velük mindenkor, elbántunk velük **szuttal is**. Testvéreink omlo könnye, omlóvára, a magyrok ismétlenk szent nevére fogadjuk, bocsátam nem marád. Gyermekek **szívása**, asszonyok jajja, férfiak szenvedése megtorlásért epedő lángra izzik, benyúnik S. nem a kétségbeesés elszántásával, de a győzelem biztos tudatában ragadjuk kezünkbe a megtorlás fegyvét, melynek súlyos ütése örökre elveszi álnok szomszédaink kedvét, hogy sánda szemmel észtervesz szent örökségünk megrablása után áhitozzanak.

Menekült testvéreink, szorongatott erdélyi véreink, bizatok! Azokon a mezőkön, melyeken Petőfi dalai főlharsantak, örök időkre csak magyar lehet az ur. **Mig egyetlen magyar kar fegyvert bír emelni, addig az idegen horda nem fog magáéának mondhatni egy talpalatnyi földet se.** Erdély virágos mezőiből, Egy viháredzett nemzet nagy esküvése ez. Bizatok!
 És addig, amig diadalmas örömmel vezethetünk vissza benneteket ősi földetekre, apáitok hajlékába: hajlékunk, kenyérünk a tietek is. Egyik kezünkben fegyver, másikban enyhítő ital — amint azt Tl eslekedtétek a régmúlt végzivatáros századokban anyasorságbeli véreitekkel.
 Nincs nagyobb gazdagság a jó szívnél.

Ime a szegénynek tudott magyar nép milliókat hordott össze honvédelemre, milliókat hajlékalaná lett testvéreink megsegítésére. A hírhedt szalmaláng helyett a szeretet örök tüze izzik a nemzet áldozó oltárán. Egyetlen szívé forrott a magyarság, amelynek ritmikus dobbanásai szabályozzák érzését, cselekvését. Honfontos és megsegítés — ez a kettős feladat hárul reánk s becsülettel álljuk helyünkét mind a két téren.
 Gondoskodás történik a menekülők minden rendű és rangú csoportjáról. Élelem, hajlék, tisztas munka fogadja őket s mindenek fölött a 1. szerszeretet melegsége.

A városi jövedelmek fokozása

Pezsőgő-adó és egyebek.
 Sokat foglalkoztatja rég óta ugy az illetékes körök, mint a közvéleményt az a kérdés, mi módon lehetne a városi jövedelmeket szaporítani, hogy lehetne a folyton emelkedő kiadásokkal szemben új bevételi forrásokat nyitni.
 Legkedveltebb eszme e tekintetben ugy nálunk, mint más városokban az a pezsőgő és egyéb fűnyűzési cikkek megadóztatása volt.
 A pezsőgő és kártyaadót többször sűrűgtük, de **egy látszik, nálunk még nem értett a kérdés a keresztülvitelre, míg más városokban, mint például Temesvárott, már**

jelentékeny jövedelmeket hozott a pezsőgődó.

Most a nagyváradi lapokban olvassuk két szabályrendelet tervezetét, melyet legközelebb Nagyváradon akarnak életbe léptetni.

Az egyik szabályrendelet a pezsőgő megadóztatásáról szól:

A szabályrendelet szövege:
 Nagyvárag thj. város területén a behozott és elfogyasztott pezsőgő-bor után városi illeték fizetendő és pedig: a) minden egész üveg után (0.7—0.8 liter) 1 korona, b) minden fél üveg után (0.35—0.4 liter) 70 fillér, c) minden fél üveg után (0.175—0.2 liter) 50 fillér és d) esetleg más tartalmu üvegeknél literenként 1 korona 20 fillér. Az illeték az értesítőlévél, esetleg a számla bemutatása mellett az érkezett pezsőgő-bor beraktározása előtt a városi fogyasztási adóhivatalban fizetendő.

A másik szabályrendelet rendőrfelügyelet díjakat honosit meg:
 Rendőrfelügyeleti díj címen fogadó, szálloda, vendéglő és kávéház a város különböző részén való fekvése szerint évenként 300, 150 vagy 75 koronát, cukraszüzet évenként 200, 100 vagy 50 koronát, kávémérés, bodega és korlátlan italmérési joggal bíró üzlet évenként 100, 50 vagy 25 koronát tartozik fizetni. Ezzel kapcsolatban még a következőket, helypénzt, szikviz- és ásványvizadót, amelynek száma ő szezen körülbelül százhuszszázharminc.

A közéletelméleti központ.
 A polgármester szives intézkedése folytán a Közeletelméleti Vállalat Kiszárába került, ahol Hóler Gyula lekötelező előzettségével, ismeretese álltam a Vállalat keletkezéséről, fejlődéséről és mai működéséről.
 Csak itt értem egyik hámulástól, a másikban amikor megtudtam, hogy a népkerti tejvíz csak egy csekély része, egy kis alosztálya, a nagy vállalatnak. Hogy némi fogalmat alkossom magának erről a nagy vállalatról kanizsai sáber is, hát ime konturokban a következőket említem meg:

As osztályok.
 A vállalatnak a beszerzett élelmiszerek különböző bodegáé szentit több osztálya van: 1. Húsoztálya. 2. Háróm-hatóságú mézesártszékben (egy kizárólagosan kóser-huár) mérik ki a húst és pedig főleg marhahúrt és birkaahúst. Továbbá a saját készítésben lévő szendvicsalából kikérni különféle hentesáru és zöldség

A napi forgalom átlag 9000 koronára rug 2. Tejmentek osztálya. Naponként körülbelül 6000 liter tejet mérnek ki őt tejáronokban és a népkerti tejivóban. Minden hónapban a Haditérmény r t njan egy vagon kátnő, szórtan, dán vaját hozzanak forgalmába (1 kilogramm 9 korona), továbbá gundasztól, alajka, íze hásonlnt az ismeretes trapista sajtot. Kilogrammjá 6 koróna 50 fillér. Napi átlagos forgalom 4000 koróna 3. Kenyérosztály. A hatóságú kenyérboltokban naponként 40 métermássa kenyér kerül előadásra. Fehér kenyér kilogrammjá 60 fillér, a barnáé 46 fillér. 4. Zöldségosztály. A hatóságú 125 holdnyi kertszéket rendezett be, amelyről naponként friss zöldségféle kerül előadásra. E célra van egy füzethelyiség és több piaci áruszó (kofa). Az utóbbi két havi forgalom 18,000 koronát tett ki. Van még központi rektár, ahonnan mindenféle más élelmiszert szerezhet be magának a fogyasztó közönség a legjobban a legolcsóbb áruért, — továbbá fűtelőanyagosztály.
 Minden egyes osztály élén áll egy szakértelmű bíró üzemvezető megfelelő kiszolgáló személyzet

Az adminisztráció, a kezeles, az ellenőrzés valóban mintaszere.
 A vállalatnak egyik legújabb alkotása a kiződe, ahol ebédet, szolgálatnak ki és pedig egy kátnő levést, főzöleket főltéttel (marhahús, sertésahús vagy kolbász). Az ebéd ára 80, mould nyolevan fillér. Bz az alkotás még alig egy hónapja áll fónan. Egyelőre csak néhány száz adagot főznek. De terveh van vére az üzemet nyole-tíz ezer adagra emelni, amelyekel három különféle helyen főllátandó helyiségben fognak kiszolgáltatni.
 A Közéletelméleti Vállalat vezetése a törvényhatósági bizottság eleinte két, utóbbi újabb négy-száz ezer korona forgatókát bocsátott, a polgármester rendelkezésére.
 Ime ilyenek a mikelői közéletelméleti viszonyok. Minden van bőven, valóságos moscabeli eldöröjés a mi helyzetünkhez képest.

akarják emelni, mely újításcokat Nagyváradon 250.000—300.000 korona évi jövedelemelőst várnak.

Érdekes volna megtudni, hogy ha-onló intézkedések nálunk mennyivel gazdagítanák a városi pénztárt.

HIREK.

Vilmos császár résztvett a természetbarátításban.

Igazságos Mátyas királyunk esetében hasonló eset történt Vilmos császárral. A Kölnische Volkszeitung írja: Ismeretes, hogy Vilmos császár a keleti fronton tett látogatást. Szőlősi csapatait személyes látogatásával tüntette ki és maga fejezte ki hálaát a derék csapatokkal szemben. Azonban egész Szilézia még valami egyelőrt is örvendezett. Délfután 6 és hat óra között volt. A leartott gatonát vídám hangulatban rakták szekerekre az aratók. Egyszer csak megállának a szorgalmas kezek, esond lesz a sapkák lekereknek a fejekről és a meglepetés moraja zug végig ajkól-ajkra: „Jón a császár!” Már itt is van, leveit kabátját és ingujját hat mézei munkához a német bírófalom ura. A császár gondteli arcán mosoly derült. Segit betakarítani az áldást. A császár után munkához látnak kiserő is, a magas uraságok és tiszték. A nép némán figyel: a császár gyöngyöző homlokáról ingujával törli le az izzadságcseppeket. A nap sugar forró tüz lé és egy kotsiderének megvakítás meg ingujjában is nagy munka, anibé alaposan bele lehet izzadni s amitől ugyancsak megszu-
zadjak az ember. A császár is belefáradt a munkába és körje seregítőnépe között leereszkedett egy egyszerű padkára és az odanyujtot közönséges korszóbb fűt a jó, hideg vizet. Kegyesen magához stóította a gyermekeket és mintha styjok lenne, szólott hozzájuk: Bátorra! Őket, hogy fussanak versenyt a jóisten nevéért a gyerekek iparkodásán. Azután pedig megjutalmazta őket és a császár kiserete majdnem két óra hosszáig tartó ottartózkodás után elhagyta a nevezetes eset színhelyét.

A menekültekért.

Goldman Jolánka, Goldman Irga és Teleky-utí vendéglős bájos hánya, Mátyas Berné menekült urleányiak nagyobb mennyiségű ruha s ételennemt s 50 Koronát volt kegyes adományozni, miért ezton is háts köszönetet mond az illető menekült.

Három félézemű hős

Három félvak katoná: Tóth Sámuel Háromszékből, Kováts Imre Marostorjából, Nagy Gergely Csikból hosszú idő óta együtt búsakodott a rokkant-ügyi hivatalban. Mindegyik hősi esaták nézében vesztette el egyik szemé világot. Azóta mint rokkantokat kezelték a három székely, a kik közül Tóth Sámuel a jobbszemén vakult meg, Kováts Imre a jobbholára, Nagy Gergely pedig a baloldalarra kapott fegyveremét. A három rokkant székelyi katonaiszolgálatra egyszer s mindenkorra alkalmatlannak minősítették.

Megszolgálva a haziorrt, várják a háboru végét. Közbe jött azonban a román háboru A három székely egy percig se tudta tovább tölteni nézni hazájuknak, a béres Erdélynek veszedelmes helyzetét. Tóth Sámuel, Kováts Imre és Nagy Gergely kéz a kézben elment a rokkantügyi hivatal szemézetű inté-kezelésébe és felvizsgálatot kért. Mindegyiknek a félézemében ott volt a vágy, az akarat, hogy még egyszer a harctérre mehessen. A vizsgáló orvos respektálta a három félvak katoná érzését s mind a hármat katonai szolgálatra alkalmasnak minősítette. Tóth Sámuel, Kováts Imre és Nagy Gergely már el is indult az erdélyi frontra.

Megkezdődött a liszt hamisítása

Berlinből jelentik: Újabbon gyakrabban megtörtént, hogy a lisztet szalmaliszttal keverték. Ez nemcsak a liszt tápláló értékét csökkenti, hanem az egészségre is nagyon káros, minél fogva memorandu-
mum intézked a minisztertanács, a melyben arra utalnak, hogy a gyakori hamisítás következtében szükségessé vált a maltnok lisztkészleteinek minél gyakoribb megvizsgálása.

Pártoljuk a Vörös-Kereszt Egyesületet!

Adakozzunk a vak katonák részére.

A Neptakarekpenztár részvényársaság

Nagykanizsán

elfogad takarékbetéteket
netto 4% kamatra.

A kamatadót az Intézet viseli.

Egyes városi alkalmazottak háborus segélye

Vannak városi hivatalnokok és alkalmazottak, kik a köztisztviselők háborus segélyezéséről szóló törvényben nem foglaltattak és így segélyt nem is kaptak. A kormány most megengedte, hogy a város a meg nem terített 20 százalékos háborus segélyt egyes alkalmazottaknak fizesse ki.

A huszfilléres nikkelpénzek bevonása.

A pénzügyminiszter a husz filléres nikkelpénzek bevonásá felől önképz intézkedett hogy a nikkelt váltópénzermeket a magánforgalomban fizetési eszközként be-
zárólag csak 1916. évi december 31-ig lehet használni, az állami pénztárak és pénz-
befizetéseket elfogadó állami hivatalok eddig ezeket az érmeket csak bezárólag 1917. április hó 30-ig fogadják el fizetés és be-
váltásképen. A forgalomból kivonandó nikk-

kelpénzek heylett tudvalevően vaspénzeket bocsátottak ki.

Szeretetadományokat kér a Hadsegélyző Hivatal atvételi különítménye Budapest, IV. Váci u. 38.

Tizenkét ezer korona pénzbüntetés a hadsegélyző hivatal iránti megadónakosságokért. A negybecsereki rendőrség legutóbb Prokisch György nyolbecsereki szereskereskedő és bizalom ellen fejezte be a vizsgálót és miután bebizonyítás nyert az, hogy Prokisch száz 215 dísznót adott el a leált és keltetáshatott szereskereskedő maximalis áron, vagyis kilonként 6 korona 80 fillér helyett 7 korona 40 fillérrel. A rendőrség öt tizenlezer korona pénzbüntetésre ítélte.

Uj kérvénymintákat

A Németországban megrendelt árak kibocsátásának kieszközölésére szolgáló kérvények céljaira új kérvényforma bocsátott ki. Ez a minta valamint a tájékoztató a kerületi kereskedelmi és iparkamaránál szerezhető be. Mint értesít az érdekelte cégeket, hogy amennyiben régebbi minták birtokában vannak azokat a kérvényezes alkalmával a küldeménynek a vámtámlon való hozzávetőleges érték megjelölésével kell okvetlenül kiengesztelnők.

Hengerek csiszolását és rovatolását gyorsan és pontosan eszközözi

Papp Mihály
Adomottaladonok
Letynye

gyógyserum bava
Általában mindekinél ntt legjobb
fájdalomcsillapító
mógháló, rhama, hólyag, inf. szta, tarok,
mell- és hólyag, inf. szta, tarok,
Dr. Richter-féle
Horgony-Liniment. csapd-
compos
Horgony-Pain-Expeller pótké.
Üvege K - 90, 140, 200
Kapható gyógyszerárakban vagy írával,
lenki és Arany orvostudományi akadémia
Dr. Richter-féle gyógyszerárakban,
Prága I. Rákóczi utca 8.
Rakóczi utca 8.

BERLIN színházban

mindig a legújabb, legszebb és legérdekesebb műsorra talál a közönség. Mindenik előadása kinematográfia legelsőrendű és legújabb alkotásából van összeállítva. Szébb és érdekesebb tanulmányosabb műsort a fővárosi mozgószínházban sem lehet látni s a helyének olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN” színház egész igazgatója mindig a legújabb és legválogatottabb mozgószínház mutatja be. Nem sajnál sem fáradságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN” mozgószínház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. A zenét Löwinger Amália zongoraművész nő szolgálja.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes jogai. Irta: *Lukács József*, jogtud. tanár. A vasok munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen állapotához ért. Mindenkinek érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatainak ismeretében minden kultúrámban tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— **Uj Idők.** A világháború legelső krónikása, melyben és képekben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világháború történetén történik, az mind ott látni társja felől szemlélve képekben. Érdekes és művészi műveléssel és jóléssel írták le. Hozza a **Forras** aktuális közleményeit, a közéleti és a tudományok területén is egyaránt a sajtóiról a pótolja. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut. 16. sz.

— **Vasárnapi Ujság.** Minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 6 korona. „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatálában (Budapest, IV. Nagyterem-utca 4.). Úgyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

— **„Az Élet”** sajtóiról és művészeti heti lapot szerkesztő Andor József gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kiadóhivatal megrendeljük olvasóink figyelmébe szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15/c. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatószámú közölgéssel küld a kiadóhivatal.

ROVAS

Vezércikk

Világháború

a legjobb tájékoztató magyarázattal és képpel

Napihírek

Közgazdasági rovat

naponkénti szenzációi az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkeveltségű mellékletet ad az AZ UJSÁG. Ezek: „Az Asszonyok”, a másik a: „A Gyermekeknek.”

— Akt a világháborúról és egyáltalában minden eseményről, színházról, művészetről, irodalomról bőven és megbízhatóan óhajt egy kitérőben megszerkesztett naplappal keretében értesíteni, az első az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. Rákóczi ut. 64. számú.

— A Pesti Hírlap kiadóhivatala lapunk újabb közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháború okozta papírhiány dacára tovább is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg és állandó előfizetői karakönyve naponta napra tartalmat ajándékozza meg. Ez elismeréséül a legelőkelőbb mellől még egyéb kedvezményben is részesíti előfizetőit, akik a Divatszalon: Erdős Ujságot, Képes Ujságot és Az Erdékes Ujság háborús albumát, — gyönyörű kivitelű képekkel — kedvezményben áru rendelhetik meg. Milyen ajánlatunk azért Magyarország legterjedtebb lapját, a Pesti Hírlapot, tisztelt olvasóink szíves figyelmébe. A Pesti Hírlap előfizetési ára: július hóra 2 K. 80 f., két hóra 5 K. 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hírlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K. 50 f., A Pesti Hírlap és Az Erdékes Ujság együtt negyedévre 12 K. 50 f., A Pesti Hírlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K. 50 f., A nagy lap együtt 18 K. 0 f., A Pesti Hírlap és az Erdékes Ujság Háborús Albuma című posztpós háborús képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K. 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. félre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hírlap kiadóhivatala, hova az előfizetési díjat küldeni kell, Budapest V. Viharszék ut. 78. sz. alatt van.

— **AZ EST.** A magyar újságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindent ott vannak, ahol helyes és pontos értékeléseket szerkesztnek a lapjuk, a magyar közönség és a külföldi részére. AZ EST éppen így ki terjesztette tudósító szerkesztés minden magyar vidékre, sőt még a kisebb helységeket is látványos háttérrel. A legelőkelőbb szerkesztés pedig a legelőkelőbb lapra van AZ EST minden egyes példányán, aminek legelőkelőbb értéke az olvasó közönségnek. AZ EST-tel szemben meggyőződésünk, a háborúban fokozódó bizalom és szeretet, ezért lett a legelőkelőbb magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik legelőkelőbb orgánuma, amely a külföldi sajtó is felfigyelése alatt és a világsajtó az egész világon tudják, hogy hírszerzésben a legelőkelőbb és a legelőkelőbb Európában legelőkelőbb lapja közt van.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból

és névjegyekben

Nyomatványok íráses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek

dús raktára.

Jegyzői és egyéb közgazdasági nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák tér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjazásában szerint.

Felelős szerkesztő: Erős Sándor
Kemény László

Megjelenik hetenként kétszer.
Közzététel ára: Egy évre 10 koronára, három évre 28 koronára, negyedévre 8 koronára. Az előfizetés egyenlő részletekben fizetendő.

Románia és a Bratianu dinasztia.

Bratianu számára a hadüzenet volt az utolsó eszköz, hogy politikai pozícióját, karrierjét, sőt magát megmentsse. Igaz, minden megkísérelt, ami erőit tellett, hogy az őst és a felet hadüzenet nélkül uszá meg. A most megválasztott politikai pillanatot a legrosszabb Dilettáns államferfiakra nézve sem menhető, a Bratianu rangú politikusokra nézve egyenesen megszégyenítő. Szívbeli fájdalommal fogja ezt egykor maga Bratianu is bevallani.

De nem volt más választása, ha magát és a „Bratianu dinasztia” meg akarta menteni. Két évig viselt kettős álarcot. Egyik arccal a Kárpátokon túlrá fejezt, a másikkal a Pruthon túlrá. Az osztrák-nagyar monarchia felé néző álarc a hónapok múlásával mindig halványabb és életlenebb lett és mindinkább megelénkült az Oroszország felé fordított arc és vesztett merevségéből. Két teljes évig állott ez a kettős arcú ember az országok előtt, mind fenyegető vesző. A világ köröskörül reszkett a lármától, az agyudörgéstől, de Bratianu nyugodt volt és így tartotta országának sorsát keze között.

Talán rettegett, egyetlen egyszer! Akkor, midőn Szerbiát leverték, az oroszok meg voltak verve, a bolgár hadsereg fegyverben állott a Duna mögött és Romániának nem volt elegendő muníciója. Kétségtelesen nyugtalanító pillanat volt ez reája nézve. Ha most hozzájönne, hogy most bepillantának a szívébe? Hogy a nagy kérdést, amelyetől félt, hozzá intéznék: Bratianu vajli szint! Nem. A seregek végig vonultak Szerbián és elvonultak Románia mellett. Bratianu elutazott a birtokára, learatta a gabonáját, amelyet el kellett adnia, miután a Dardanellák nem estek el és a bojárak ebben a kérdésben nem ismerik a trefát. Ugyancsak drágán meg-

fizetette buzáját, kizsartolt minden transzportért megelégedő szekeret, melyekre szükség volt, aztán elisáncolta magát a tél mögé: Ő megnyerte ezt az esztendő. Senki sem tudta Romániában, hogy a valóságban mit szándékozik tenni Bratianu. Nem irt, nem beszélt, minden felelet előtt kitért, hallgatott. Mialatt a többi államok vérben usztak, Románia pénzben uszott és bőbékében élt. De politikájának támogatására ügyesen felhasználta mindig a néphangulat. Ennek nem állt útjába, sőt teljes szabadságot engedett ennek. A kis színészek, mint Take Joneacu, lármázhattak, amennyit akartak. Ezek a sarlatánok nem befolyásolhatták őt és csak eszközök voltak kezében éppen úgy, mint a többiek.

Az összes hatalmak követői jártak ki és be hozzá. Mindent megígért, mindenről fölvilágosított adott, minden jövét és ha kellett, mindent megcafojt és lehozott. Ha valami nem úgy történt, amint megígerte, úgy miniszterei tette ezért fejezőse. Ezek a miniszterek teljesen hatalma alatt állottak és fegyelme alatt, mint a katonák. Ha szükség volt rá, mindegyikük megtört a becstlen szó szentségét. Ha mégis meg kellett valamelyik idegen államot szelíden, azonival kész volt Bratianu és eladott egy pár vagon gabonát az illető államnak. Eladta, de nem szállította.

A valóságban minden cselekményét kettős formában csinálta, hogy minden felületes szemlélőt megtéveszzen. E közben Bratianu mellesleg hadügyminiszter is volt és a két év lefolyása alatt szisztematikusan táplálta a hadsereg gyűlöletét Magyarországra ellen.

Egy ezredes Jaszyban egy informálta a rekrutáit, hogy azért vannak itt, mert az idegent, a németet és a magyart kell majd megvédeniök. A román generálisok parádék alkalmával már egy éve nem viseltek jeleket.

Tavasszal már nagyon átlátszó volt Bratianu maszkija. Csak Oroszország olda-

lán látta üdvét, annak az Oroszországnak az oldalán, amely atyjától, elvettá Besarabiát. Talán a Nagy Román köztársaság elnöki kalapjáról álmódózott. Vagy Erdélyt akarta meghódítani egy tucat halott árán. Mindenesetre elszámolta magát. Ezer és ezer román paraszt vére fogja megfizetni az ő politikáját Erdélyért, amelyet soha megkapni nem fog.

A körülmények arra kényszerítették, hogy megkezdje ezt a háborút, mert az volt a kérdés: ki vesszen el a Román parasztok ezrei vagy Bratianu? És egy Bratianu szívessébbben föladózza egész Romániát, mint a saját becses személyét.

Ki az erősebb?

Huszárbotok hónapja valának a vér a sikárokon, a hegyormokon, a lengereken, a víz alatt és a levegő szédítő magasságában. Harmadik esztendeje folyik össze az anyák és hitvesek forró könyve a hősk görögölj vérével, harmadik éve rang a föld az ágyuk bombló senjétől, de még rohamos fronta annyira a világ, hogy a háboru tájánja arit el lölte, mint most a hivatalos jelentésekből fölnek csak a földi poklokban, a négy sarkán folyojított földnek lelkinéket marcongoló, fölméletes hűrdés és nyögés. Az orosz harcvezetónél — mondja Ludendorff — a támadás szörnyü veszteségek mellett tökéletesen megfiasult. A csatatorok halott és súlyos sebekkel oroszok boritják — regisztrálja Höfer — Kamion, délen, nyugaton és keleten, lent és fent, szinte szünet nélkül tüzesen pirosuló fegyverrel rotnának egymás ellen az emberek milliói.

A má téntra menő ellenségek régi tere — a gépies egyttműködés — most már megvalósult. A poklok futója — Anglia — összehozta mindazokat, akik eddig az árokba viszorgráltak, felénk a fokukat és akik a pillanatot lesték, hogy belénk harapsanak. A konera leső, fűtlyre váró kuszások nekiesetek a közép-európai óriásnak és azt hitték, hogy az első rohamnál leterithetik. A közös bunda had csufol eszalódott, mert az óriás egyezseregen orron rugta a morgó falkát, még mielőtt az komolyan megsebezhető volna. Hát meddig folyik még az óriásítás és undorító világozás? Mikor ábrédozik már ontudatra az elboldondított, megcsalt embermilliók?

HIREK

Miniszteri elismerés főispánunknak.

A hivatalos lap egyik mult heti száma királyi kéirattal közöl, mely szerint OFélsége a magyar pénzügyminiszter felhatalmazza; hogy "mindazoknak, akik a vízfáthaburu dícsődéses megvívhatása érdekében kibocsátott magyar hadikölcsönök sikerének előmozdítása körül kiváló tevékenységet fejtettek ki s ezáltal a hazának jeles szolgálatot tettek, elismerő oklevelet állíthasson ki. A kitüntetettek névsorában az első között találjuk dr. sipeki Balás Béla zalamegyei főispán nevét, akinek a hadikölcsönök sikere érdekében kifejtett érdemei közzismertek.

Adomány.

Bibornok meggyépspök ur Öcminenciája a Veszprém-ben lakó erdélyi merencsükket felajánlására 1000 koronát adományozott.

Egy igazi magyar község.

Irja a Zala: Simonyi kisközség itt van Somogyban, közel Nagykanizsához. A lakossága szorgalmas, derék magyar nép, a simonyinek egy odátvered Zalában olvasták, hogy Nagykanizsán erdélyi menekültek vannak, akik hűzik, vagyonuk hátrahagyásával kényszerültek az undok oláh elől menekülni. Derék polgártársainkat mélyesen meghalotta a szenvedők szomorú sorsa. Nem gyűléseztek, nem válsztottak elnököt, védnököt stb, hanem jöszövkre hallgatva, résztvétől könnyes szemmel egybchordták idei termésük szine-javát s azt kocsikra rakva tegnap behozták Nagykanizsára a városház udvarára. Ott sem csináltak nagy ceremóniát, kijelentették, hogy a menekülteknek hozták abból valamicsköt, amit a jó Isten kegyelme nekik adott; — fogadjak hát jó szívetlőtök a kanizsai urak Simonyi község derék népének cselekedte bizonyára követésre fog találni a többi somogyi és zalai falvakban is.

Zalamegye az aradi gyászünnepben.

Aradon a 13 hős vértanú-tábornok emlékosztolpánál az idén is megünnepelt október 6-án a gyászünnepet. A gyászünnepélyen Zalamegye községe is képviselve lez, amennyiben a vármegye legutóbbi közgyűlése egy bizottságot választott, amely részt fog venni az ünnepélyen. A bizottság tagjai gróf Bathyházy Pál, Bosnyák Géza és Eitner Zsigmond országgy. képviselők lesznek.

Oláh pokol.

A „Borzalmak Könyve”-nek lapjait írta a legutóbbi bolgár hadjelentés. Bettenetes látomásoknak hínnék e sorokat, melyeket egy beteg fantázia sugallt a megremült idegeknek, ha nem tudnók, hogy a bolgár nagyvezérkar minden mondatát a tiszta igazság lengi át.

Egy új apokaliptisz fenyegetéseit váltják rettenetes valóra a fehéretlen dühökben tajtékozó oláh katonák. A Dobrudzsának bolgár lakói ellen viselnek írtó hadjáratot. Nem a fegyveres, erős bolgár hadsereg elleo, ezzel nem akarnak találkozni, hiszen hadseregüket már visszavonták a régi oláh határra és várakat őrtienek ki egy puskalövés nélkül; — a vódtelen, árva, nemizentőlők elszakított, fegyvertelen bolgár falak ellen törnek szegénytelen kegyetlenséggel. Az apró házak ezreinek egyszerre kigyuló lángja, mint egy pokoli útjajáték szípkörző fénye, vértengerben tüközödik; legyilkolt férfiak, megbecstelnieit asszonyok és szétgázolt gyermekek égre kiáltó véreben.

Tíz és vér jelöli az utjokat az ujkori vandálok, akik gonoszabbak a népvándorlás hífnáinál, mert ezek fegyverrel és patkós eszíműk alá nem gyurmeksziveket raktak szőnyegül.

Dante pokláinak rémségei elevenednek meg a futó oláh horda előtt; kinokban összefonódott emberi tagok kigyóznak az országát porában; kettő hasított asszonyfjé-knek véres szája sikolt, kivájt szemeknek véres harmatában fekete holló fordult meg szomjus csóré.

Hát kik ezek, akik ezt teszik? Lehet-e ezeket megistátni az ellenség címével? Hiszen az ellenség nemzete — emberekből áll. De emberek-e ezek? Lehet-e szív és lélek nélkül ember valaki?

Szörnyek ezek, elmúlt korszakok állapotberek, kiket a kinjában vajúdt föld ujra szalt; barlanglakók és trogloditák, akik egy társadalomban élnek a ragadozókkal és azoktól tanulnak erkölceit. A bolgár falak lángrozási szikraszirmokká tópelőve szállnak az előre szágúldó bolgár hadsereg felé, melynek minden katonája kigyul e szikráktól, mint a boszu eleven fátylaja. Most rohannak előre, szuronyaik izsznak a lelkek tőzétől és szemükben ott ragyog a poklok kapujának fölirata: Lasciate ogni speranza... Hagyjatok föl minden reménytel... oláhok!

Szeretetadományokat
kér a Hadsegélyző Hivatal átvételi különítménye
Budapest, IV. Váci-u. 38.

Pártoljuk a Vörös-Kereszt Egyesületet!

Adakozzunk a vak katonák részére.

Meddig ténik még, hogy a leggyávább orgazda a hán fertőjébe taszítva őket? Hiszen már huszonhat hónapja hasudj, hogy kimerülünk, hogy letörünk, hogy haladunk és ime frissebbek, erősebbek, bátrabbak vagyunk, mint valaha. Megmozgatta ellenünk az öt világos népet, kiváttanyza Ausztrália, Afrika, Asia vajdinak fekete vért éppen egy, mint Európa legdrágább nemzeteinek öröktartalékait. Ki marad még hátra? Ki jöhet még ellenünk? A hán egész világot csatasorba állították és az egész birnak velünk az nem győznek is bennünk soha! Ők talán csodákhoz ezen, de mi természetesen tartjuk ezt. Mert a szakmányt kutató, felbérelt rablók soha nem lesznek olyan erősek, mint a hasájnkat féltő, lélekkel harcoló katonák.

A nyárnak vége.

A hervadó őz utolsó virágai reszketve várják a hideg, deres hajnalok első csókját. A nyár fárdatan küldi már utolsó üzenetét, a felhők közt átvilan a melegítő napugár, de a táli herold ködköntőseben a hűgék alatt jár és kürtjéltől téli viharok hídjei felhelleto száll szét. Ma lezalt az első ősi kő és fálya mögött, a kihült nyár testét viték téli pihenőhelyére. Piros rózsák, rubintos száln virágok borítják a ravatalát, fájdalom sóhajai, keserűség elhőjt sokogó hangjai adják bús halotti énekét. Harmadik volt e nyár, mely pustulni látta a világot, a harmadik, amelynek forró napja a gologthás útját járó meggyőrt emberiség sebekétől vérző testét égte.

Korán jött az őz és ahogy ma reggelre becsókolt a városba, didergő lelkünk remegve gondolt azokra, akiknek ez a borzalmak harmadik telét is hűlt kell átészendvni a lövészárkokban, fegyverrel a kezükben, az onfeláldozás hősi elszántágával szívükben. Szeretünk volna, ha szerelmes gondolatunk forró árvaségi szőparipára szállnak és átölelik az ártnak érzéseket, az öröhlény odafonódnak fűző testük koré és övják hidegtől, vesztélytől, ellenség gyilkos fegyverétől.

Szeretnénk gondolatainknak és árvaséinknek sebcsasznyakat adni, hogy odarepüljenek az erdélyi hűgék közé, ahol a mi véreink már készülődnék az áruló büntetésére. Elrephethetnénk északra a galiciai viharok, a bukovinai átvatarok fergőtegbe, hogy itthonról szivgyék sápadt anyak csókos üzenetét, feleségük forró vágyakozását, gyerekek kedves gyűgőseit, testvérek kézzorítását és ennek az egész szomorú népek fárdat sóhajtását.

Fűsünk mink is jűthon a futótt kandallónál, mert hiányzik valaki, akit szívünkéről tépett le a vihar és kivitte messze a veszedelmek és megpróbáltatások nehéz útjára. Fűsünk így magunkra hagyva az éjzakarainkon, amikor nyugtalan vágyak éltzik tőlünk az álmat, ha a vándorszél megzörrenti ablakunk, azt hisszük, üzenet jött messze harcokból, messze küzdő testvéreiktől.

Az ősi szél tovább vándorol, átshaban esendes városok, szomorú falak fölött, minden ablakot megszórent és minden tiszelynél otthagya a nagy nyugtalanságot, a teljesletlen vágyat vendögnök...

A szüret vidékünkön.

Videkünkön már javában folyik a szüret, amit az idén a rossz időjárás és a sok szőlőbetegség siettetett. A lendvai hegyekben is megkezdtek az előszüretet, de a hivatalos szüret napját csak ma határozza meg a hegyközség, s ez a nap valószínűleg október 2-ika lesz. Mint mondják, kevés és gyenge minőségű bor lesz az idén, de ami lesz, annak jó ára lesz.

Nikkelpénz bevonása

A pénzügyminiszter rendelete értelmében 20 filléres nikkelpénzt magánforgalomban fizetés eszközként csak 1916. december 31-ig lehet használni, az állami pénztárak és befizetések elfogadó állami hivatalok pedig ezeket az érmeiket csak 1917. április 30-ig fogadják el fizetés és beváltásképpen.

Mindent a hadseregnek!

A m. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyező Hivatala kéri az áldozatkész magyar társadalmat, hogy a számára használhatatlan vagy nélkülözhető harisnyák, ezetleg gyapjú és vászonzongorókat minél nagyobb mennyiségben küldjön be Átvételi különítményhez (IV. Váci-utca 38.), a haretéri felhasználás végett. A „Szertetadomány” jelzésű csomagokat ingyen szállítatnak.

Nincs cukor. Hol a hatóság?

Napról-napra bizonyos ódekhez vagyonszámra érkezik a kecska és nyerc cukor, melyből sem a kereskedők sem magánosok nem juthatnak egy falathoz, mivel a lelketlen nagy kereskedő spekulánsok vára a cukor előrelátható közeli megdrágulását egy szemernyit nem bocsátanak ki.

Hát hol a hatóság, melynek joga van kezét rátenni? Vagy nálunk minden aratlanság büntetlenül folyhatik?

Nincs burgonya.

Mióta maximálták a burgonyát piacunkról eltűnt a burgonya, csak a kofák kosaraiban látható itt-ott, kik szabad áron adják a nyomorult közönségnek, mely amugy is ki van teljesen zsarolva. Jó volna, ha a hatóság gondoskodna nagyobb mennyiség beszerzéséről, hogy a fontos élelmiszerek a legszegényebb osztály tagjai is hozzájuthassanak.

A gabonaszükséglet korlátozása.

A kormány a gabonarekvirálásra vonatkozólag rendeletet adott ki, amelyben az 1916. évi buza, kétézres, köles és zabtermésnek zár alá vételéről az év májusában kiadott rendeletet akként módosítja, hogy a termelő a búzából, rozsából, kétézresből és árpaiból együttesen a háztartásában természetben ellátást élvező személyek közül csak azok után számíthat fejenként és havonként 18 kilogrammot, akik gazdaságában mezőgazdasági munkát keresetképpen végeznek, — családtagjaik közül meg csak azok után, akik 16 évnél idősebbek és a gazdaságban rendszeren mezőgazdasági munkával foglalkoznak. A rekvirálásnál a termelő saját házi szükségletének megállapításánál ez a beosztás figyelembe veendő.

A Kir. József műegyetem szervezeti szabályzata.

A király, mint a Hivatalos Lap jelenti, július 19-én kelt elhatározásával a M. Kir. József Műegyetem megváltoztatott szervezeti szabályzatát jóváhagyta. A szabályzat értelmében a műegyetem 6 osztályra tagozódik: és pedig építészeti, mérnöki, gépészmérnöki, vegyészmérnöki, közgazdasági és egyetemes osztályra. A szabályzat feléleli a szigorlatokra vonatkozó rendelkezéseket is, melyek szerint a szigorlatok számát az 1916—17-ik tanévtől kezdődőleg kettőtől-háromra emelik fel.

A Neptakarékpénztár részvénytársaság

Nagykánizsán

elfogad takarékbetétet!

netto 4% kamatra.

A kamatadót az intézet viseli.

Gyűjtünk szilvamágvakat!

A Hadsegélyező Hivatalhoz napról-napra érkeznek be szilvamág-küldemények, bizonyossággal annak, hogy az akció a közönség élénk érdeklődésével és nemes pártfogásával találkozik. A hivatalnak azonban a kellő eredmény eléréséhez nagyobb mennyiségű magvakra van szüksége, miért is nagyon fontos volna, hogy lehetőleg minden háztartás a mindenki által lekérés és pálinkázással foglalkozik, küldje be a magvakat a Hadsegélyező Hivatalhoz.

Sokan vannak, kiknek nem áll módjukban, hogy anyagilag róják le hálájukat a vitéz harcosok iránt, akik vérrelk védelmük meg az itthonmaradotakért, azok e semmi költségbe nem kerülő csekély fáradsággal teljesíthetik legszűkebb kötelességüket! Nekik csekély fáradságot, az „elcsész” hősök csatlakoznak azonban jelentékeny segítséget jelent az akció teljes támogatása! A magnak ösztönözésének és csomagolásának költségeit készségesen megtéríti a hivatal, 100 kg.-onként 8 (nyolc) korona. Aki nem vesződik a szállítással, adja át az anyagot a Község tanítójának. A csomagokat a posta és a vasút díjtalanul szállítja, ha „gyógyvívony” jelzéssel vannak ellátva. Cim: Hadsegélyező Hivatal Budapest V, Akadémia-utca 17.

A mi piacunk

Alig múlt el a nap, hogy panaszt ne hallanánk felőle. Pedig aki szemmel kíséri meggyőződhetik róla, hogy a legtöbb esetben a vevők verik fel az árakat amikor egymásra ígérgetve licitálnak. Fel megtörtént ma is, hogy egy véka vargányát elvert két vendéglősné 18 koronára. Egy kosár szőlőt megvettek 32 koronáért. Miért ne adná az eladók, amikor bánják, áron megveszik tőle. Viszont most már az eladók is stágerlennek, amikor a hatóság emeli az árakat valóssággal biteszerűen a közönség bőrére.

Tyukveszedelem.

A szeged városban hangos panasz, hogy a majorság rettenetes mennyiségben hallik el, melyek okát nem tudják kitűnően világosan tyúk kórára. Híthetően egyenlő kérdésünknek gyökériségeként jéri: Ki is az a jánóka, hogy ha kórássá, hirtelen kell könni, kamforra, ha emésztési zavarok, akkor jobbképp kevés sósorozatot keverjünk a szőlőlével naponta, reggel.

Pannaszoknap a menekültek. Ezenek, hiúrderek. Az a helybeli kis szegely tényleg ahhoz elég, hogy kópajánuk. A kéregelés formájában a helybeli község, mert „olyan” menekülőket egyáltalán nem kapnak, ahol lehetne, és mert a házigazdák nem engedik át a helybeli kórássá, az ócska szurdokkban, ahol kállya, nitros, bizony szegény ruhátlan apróságok elidőrelelték. Kélménisán azonban teljes megelégedésben élték a munkánálzába telepített menekültek.

A márkát elfogadják.

A pénzügyminisztérium értesítette a miniszterelnököt, hogy szeptember 15-től kezdődően a pénztár márkát, éppen olyan pénznek kell elfogadni, mint a mi pénzünket. A német márkát is mint a mi pénzünket egykoros negyedével elfogadják. A miniszterelnök közölte a pénzügyminiszterrel, hogy a márkát el kell fogadni minden állami intézménynek, postának, adóhivatalnak. Ez az intézkedés azonban csak a közbiztonság tartamára áll fenn.

Hengerek csiszolását és rovátkolását gyorsan és pontosan szakszerű

Papp Mihály

BERLIN színház-han

mindig a legújabb, legszebb és legérdekesebb műsorra talál a közönség. Mindenki előadása a kinematográfia legelsőrendű és legújabb alkotásaiból van összeállítva. Szébb és érdekesebb a tanulásosabb műsort a fővárosi mozgószínházakban sem lehet látni s a helyszíni előadások, hogy még a legszegényebbet is megnézheti. A "BERLIN" színház a legigazgatója mindig a legújabb és legelőadottabb mozgószínházba be. Nem számít sem fáradságot, sem költséget, hogy a közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A "BERLIN" mozgószínház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. A zenét Löwyger Amália zongoraművész előadja.

Irodalom:

A pápaválasztás jogtörténete és jelenlegi jogai. Irta: **Lukács József**, főgimn. tanár. A vasárnapi munka a pápaválasztás történeti fejlődését foglalkozik, amíg az jelenlegi jogok ért. Mindenkinek érdekes és tanulmányos olvasmány, amely meg egyeztetésül szolgál a tudományos, másrésztől könyvtári munkájával olvasmány. A világtörténelem o jelentős mozzanatainak ismertetésében minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható: Wajdits József könyvkereskedésben, Nagykanizsán.

A Világháború legújabb krónikája. Irta: **Uj Lók**. A mi érdekes olvasmány a házi világháború történetét, azt mind ották tárja fel a szöveg képekben érdekes, művészi ábrák és képekkel. Irta: **Herczeg Péter** költő, az Uj Lókot. Melynek minden száma aktuális közleményben, olvasásában és tanulmányban is egyaránt a szépirodalom alapja. A mű ára negyedére 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

A Vasárnapi Ujság minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedére 5 korona. Világháborúval együtt hat korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV. Fehérvári utca 4.) Ugyanígy megrendelhető a "Könyvkereskedés" legelőadottabb új- és magyar nép műveit. Műve 2 korona 40 fillér.

Az "Ujság" szépirodalmi és művészeti hírlapja. Irta: **Andor József** szerkesztő. Tartalom: érdekes és aktuális képek, események. A kiadóhivatal megrendelhető a legelőadottabb és legújabb hírlapok kiadóhivatalában (Budapest, I. Fehérvári utca 15/a.) Műve 10 kor. Mutatványzáimat készítenek. Előre kiadóhivatal.

MILKA
Suchard
KITÜNŐ ALPESI TEJ-CSOKOLADÉ

ROVÁS

Vezércikk

Világháború

a legiobb tájékoztató magyarazzal és képpel

Napihírek

Közgazdasági rovat

naponkénti szenzáció az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK

Vasárnaponként két közkezdveltségű melléklettel: az **AZ UJSÁG**. Egyik: **Az Asszonyoknak**, a másik: **A Gyermekeknek**.

A világháborúval és egyáltalában minden eseményről, sajnálattól, művészetéről, irodalomról bőven és megbízhatóan öhajjt egy kiadóhivatal megrendelhető naplaj korlátozott értelemmel, és az **AZ UJSÁG**-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	32 korona.
Félévre	18 "
Negyedévre	10 "
Egy hónapra	2 k. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. Rákóczi ut 64. szám.

A Pesti Hírlap kiadóhivatala lapunk után közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháború okozta papirhiány miatt továbbra is a legnagyobb terjedelműben, a megszokott változatossággal tartalommal jelenik meg és állandó előfizetői karcsónyára ingyen naplajra ajándékozza meg. Ez előzetesen méltó elismerésük mellett még "egyéb" kedvezményben részesíti előfizetőit, akik a Divatvilágot, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Erőleket Ujság Hírlapjait albanát — gyönyörű kivitelű képekkel — kedvezményben áruon rendelkeznek meg. Adatait ajánljuk azert Magyarországot legterjedtebb lapját, a Pesti Hírlapot, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hírlap előfizetési ára: július hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 80 f., negyedévre 8 K. Pesti Hírlap és Divatvilág együtt negyedévre 11 K 50 f., A Pesti Hírlap és Az Erőleket Ujság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hírlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f. A nagy lap együt 18 K 10 f. A Pesti Hírlap és az Erőleket Ujság Hírlap Albusz című pompás hírlap képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K félévre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hírlap kiadóhivatala, hogy is előfizetői díjat kifizeti kell, Budapest, V. Vilmos, császár u 78. sz. alatt van.

AZ EST. A magyar újságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesítéseket szerezhetnek be lapjuk, a magyar közönség és a külföld részéről. AZ EST éppen így kihasználja tudósítás-szerzését minden magyar vidékre, sőt még a kisebb helységeket is bonyola lá fókuszál. A társulat szerkesztője országjáró utazásokra jár, van AZ EST minden ország példányban, aminek legbiztosabb mértéke az olvasó közönségnek. AZ EST-let szembe megújítandó, a állandóan fokozódó bizalma és szeretete ezért lett a legterjedtebb magyar lap AZ EST, a világszerte egyik leghatalmasabb organum, amely a külföld előtt is fogalmossá vált s amelyről az egész nyelvtől világon tudják, hogy hírszolgálatát a legmegbízhatóbb és elterjedtebb is Európa legelőadottabb lapja közé emeli.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatú levélpapirokban és névjegyekben. Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára. Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok nagy raktára.

Nyomatott a lapulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.